

**Комунальний навчальний заклад
Львівської обласної ради
Бориславський фаховий медичний коледж**

**МАТЕРІАЛИ РОБОТИ
циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
за 2023 - 2024 навчальний рік**

Борислав, 2023 – 2024

Зміст

1. Коротка довідка про циклову комісію	3
2. План роботи циклової комісії.....	7
3. Обсяг навчальної роботи циклової комісії.....	10
4. Засідання циклової комісії.....	12
5. Методична робота.....	15
6. Наукова робота.....	18
7. Організаційна робота.....	20
8. Підвищення професійного рівня педагогічних працівників.....	21
9. Зміни до плану.....	23
10. Зауваження та пропозиції осіб, які перевіряють роботу циклової комісії.....	23
11. Протоколи засідань циклової комісії у першому семестрі.....	24
12. Підсумки виконання плану роботи циклової комісії у першому семестрі.....	48
13. Протоколи засідань циклової комісії у другому семестрі.....	49
14. Підсумки виконання плану роботи циклової комісії у другому семестрі.....	68
15. Науково-методичні матеріали за 2023 – 2024 навчальний рік.....	69

1. КОРОТКА ДОВІДКА ПРО ЦИКЛОВУ КОМІСІЮ

Штат педагогічного персоналу
циклової комісії на 2023 – 2024 навчальний рік
затверджено у кількості **4,82** ставок, із них:

1.1 Розподіл годин педагогічного навантаження

№ п/п	Прізвище, ініціали викладача	Педагогічне навантаження					
		Викладач-методист	Старш. викладач	Спец. вищої категорії	Спец. першої категорії	Спец. другої категорії	Спец.
1	Валага І. С.	600 год. +48 год.					
2	Мацько В. М.	260 год					
3	Небелюк М.С.	746 год.					
4	Коваль-чук В. І.					600 год.	
5	Блонар М.В.					1031год.	

1.2. Штат педагогічного персоналу – 4,82 ставок.

Штат циклової комісії у момент складання плану роботи:

викладачів 5 осіб;
лаборантів 1 особа;
всього у комісії 6 осіб.

1.3. У розпорядженні циклової комісії знаходяться три навчальні аудиторії загальною площею 105 м², 2 комп'ютери типу «Пентіум».

1.4. Педагогічне навантаження членів циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів з фахової підготовки та по субвенції на 2023 – 2024 навчальний рік.

ВАЛАГА ІГОР СТЕПАНОВИЧ

- Фахові

1. Соціологія:

III-A с/с – 32год.+2год.(конс.)+2год.(зал.)=36год.
III-B с/с – 32год. +2год.(конс.)+2год.(зал.)=36год.
III-B с/с – 32год.+2год.(конс.)+2год.(зал.)=36год.
III-A л/с – 32год.+2год.(конс.)+2год.(зал.)=36год.
III-B л/с – 32год.+2год.(конс.)+2год.(зал.)=36год.
160год. + 10год.(конс.)+10год.(зал.)= 180 год.

2. Основи філософських знань (л/с, с/с):

III-A л/с – 32год. + 4год.(конс.)+8год.(екз.)= 44 год.

III-Б л/с – 32год. + 4год.(конс.)+8год.(екз.)= 44 год.

IV- А с/с – 34 год. + 2год.(конс.)+ 2год.(зал.)= 38 год.

IV- Б с/с - 34 год. + 2год.(конс.)+ 2год.(зал.)= 38 год.

IV- В с/с – 34 год. + 2год.(конс.)+ 2год.(зал.)= 38 год.

166год. + 14год.(конс.) +16год.(екз.)+ 6 год.(зал.) = 202 год.

3. Атестація здобувачів: 4-А с/с, 4-Б с/с, 4-В с/с – 36 год.

4. Основи християнської етики (дисципліна за вибором):

I-А с/с – 20 год.

I-Б с/с – 20 год.

I-В с/с – 20 год.

60 год.

До оплати:

1. Соціологія – 160 год.

2. Основи філософських знань – 166 год.

3. Атестація здобувачів 4-А, Б, В с/с – 36 год.

4. Основи християнської етики – 60 год.

5. Консультації – 24 год.

6. Заліки – 16 год.

7. Екзамени – 16 год.

Всього по фахових – 478 год.

- Субвенція

1. Економіка:

II-А л/с – 34 год.

II-Б л/с – 34 год.

II-А с/с – 34 год.

II-Б с/с – 34 год.

II-В с/с – 34 год.

170 год.

Всього по субвенції: 170 год.

В зв'язку з виробничою необхідністю, виконанням навчального плану та за погодженням з ПК з 01.09.23 року педнавантаження становить 360 годин, 240 годин винести у вакант і призначити з 04.09.23 року *(решта 48 год. винести у вакант і оплату провести у червні 2024 р.)*.

Річне педнавантаження - 600 год.

НЕБЕЛЮК МИХАЙЛО СТЕПАНОВИЧ

-Фахові

1. Історія та культура України.

II-А с/с – 64 год. + 4 год.(конс.) + 6 год.(екз.) = 74 год.

II-В с/с – 64 год. + 4 год.(конс.) + 6 год.(екз.) = 74 год.

II-А л/с – 56 год. + 4 год.(конс.) + 7год.(екз.) = 67 год.

II-Б л/с – 56 год. + 4 год.(конс.) + 7год.(екз.) = 67 год.

240год. + 16год.(конс.) + 26год.(екз.) = 282 год.

До оплати:

1. Історія та культура України – 240 год.

2. Екзамени – 26 год.

3. Консультації – 16 год.

Всього: 282 год.

- Субвенція

1. Історія України:

І-А с/с – 87год.+ 4год.(конс.) = 91 год.
 І-В с/с – 87год.+ 4год.(конс.) = 91 год.
 І-А л/с – 87год.+ 4год.(конс.) = 91 год.
 І-Б л/с – 87год.+ 4год.(конс.) = 91 год.
 ІІ-А л/с – 18 год. + 8год.(конс.) = 26 год.
 ІІ-Б л/с – 18 год. + 8год.(конс.) = 26 год.
 ІІ-А с/с – 18 год. + 6год.(конс.) = 24 год.
 ІІ-В с/с – 18 год. + 6год.(конс.) = 24 год.
 420год.+ 44год.(конс.) = 464 год.

До оплати:

1. Історія України – 420 год.
 2. Консультації – 44 год.
- Всього: 464 год.
Річне педнавантаження: 746 год.

БЛОНАР МАРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

- Фахові

1. Історія та культура України:
 ІІ-Б с/с – 64 год.+4год.(конс.)+6год.(екз.) = 74 год.
 І-Ак - 44 год. + 4 год.(конс.) + 4год.(екз.) = 52 год.
 108 год.+8год.(конс.) + 10год.(екз.) = 126 год.

До оплати:

1. Історія та культура України – 108 год.
 2. Консультації - 8 год.
 3. Екзамени – 10 год.
- Всього: 126 год.

- Субвенція

1. Історія України:
 І-Б с/с – 87год.+4год.(конс.) = 91 год.
 ІІ-Б с/с – 18год. +6год.(конс.) = 24 год.
 105год. + 10год.(конс.)= 115 год.

2. Всесвітня історія:

І-А с/с – 70год.
 І-Б с/с – 70год.
 І-В с/с – 70год.
 І-А л/с – 70год.
 І-Б л/с – 70год.
 350 год.

3. Географія:

І-А с/с – 88 год.
 І-Б с/с – 88 год.
 І-В с/с – 88 год.
 І-А л/с – 88 год.
 І-Б л/с – 88 год.
 440 год.

До оплати:

1. Історія України – 105 год.
2. Всесвітня історія – 350 год.
3. Географія – 440 год.

4. Консультації – 10 год.

Всього: 905 год.

Річне педнавантаження: 1031 год.

МАЦЬКО ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

- Фахові

1. Основи правознавства (Ак). Основи медичного права:

III - Ак – 36 год. + 2 год.(конс.) + 2 год. (зал.) = 40 год.

I - Ак – 36 год. + 2 год.(конс.) + 2 год. (зал.) = 40 год.

72 год. + 4 год.(конс.) + 4 год. (зал.) = 80 год

До оплати:

1. Основи правознавства (ак). Основи медичного права – 72 год.

2. Консультації - 4 год.

3. Заліки – 4 год.

Всього по фахових: 80 год.

- Субвенція

1. Основи права(л/с), основи правознавства(с/с):

II - А л/с – 36 год.

II - Б л/с - 36 год.

II - А с/с – 36 год.

II - Б с/с – 36 год.

II - В с/с – 36 год.

= 180 год.

Всього по субвенції: 180 год.

Річне педнавантаження: 260 год.

КОВАЛЬЧУК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ

- Фахові

1. БЖД:

III-А с/с – 10год.+22х2 = 54 год. +2год.(конс.) + 2 год. (зал.) = 58 год.

III-Б с/с – 10год.+22х2 = 54 год. +2год.(конс.) + 2 год. (зал.) = 58 год.

III-В с/с – 10год.+22х2 = 54 год. +2год.(конс.) + 2 год. (зал.) = 58 год.

30 год.+ 66х2 = 162 год. + 6 год. (конс.) + 6 год.(зал.) = 174 год.

2. Основи охорони праці та охорона праці в галузі:

4-А с/с – 4+26х2 =56год.+2год.(конс.) +6год.(екз) = 64 год.

4-Б с/с – 4+26х2 =56год.+2год.(конс.) +5год.(екз) = 63 год.

4-В с/с – 4+26х2 =56год.+2год.(конс.) +5год.(екз) = 63 год.

III-А л/с – 6+20х3 = 66 год. + 2год.(конс.) + 8 год. (екз.) = 76 год.

III-Б л/с – 6+20х3 = 66 год. + 2год.(конс.) + 8 год. (екз.) = 76 год.

24 + 276 = 300год.+10год. (конс.)+32год.(екз.) = 342 год.

3. ОП в галузі та БЖД (Ак):

II-Ак – 20 + 30х2 = 80 год. + 2год. (конс.) +2год. (зал.) = 84 год.

До оплати:

1. БЖД – 162 год.

2. Основи ОП та ОП в галузі – 300 год.

3. ОП в галузі та БЖД (Ак) – 80 год.

4. Консультації – 18 год.

5. Заліки – 8 год.

6. Екзамени – 32 год.

Всього: 600 год.

2. ПЛАН РОБОТИ
циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
на 2023 – 2024 навчальний рік.

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконавець	Примітка
I засідання				
1.	Розгляд і обговорення планів роботи циклової комісії, кабінетів, гуртків, робочих навчальних програм, та індивідуальних планів роботи на 2023 – 2024 н. р.	вересень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
2.	Розгляд і обговорення графіків взаємного відвідування занять, роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів предметів.	вересень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
3.	Організація навчального процесу і введення нових навчальних планів і програм у навчальний процес згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. та завдання на 2023 – 2024 н. р.	вересень	Соловей О. Я., члени цикл. комісії	
4.	Про наукову і навчально-методичну роботу викладачів соціально- економічних освітніх компонентів та завдання на 2023 – 2024 н. р. згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р.	вересень	Бабич М.Я., методист	
II засідання				
1.	Доповідь « Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм»	Жовтень	Блонар М. В, члени цикл. комісії	
2.	Реферат «Основні проблеми і поняття соціальної філософії»	Жовтень	Валага І .С., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Жовтень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
III засідання				

1.	Реферат «Екоцид: 10 наслідків війни московщини проти України для довкілля»	Листопад	Блонар М.В, члени цикл. комісії	
2.	Доповідь «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю»	Листопад	Балага І.С., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Листопад	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
IV засідання				
1.	Реферат «Дія електромагнітного поля на організм людини»	Грудень	Ковальчук В.І, члени цикл. комісії	
2.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Права пацієнта»	Грудень	Мацько В.М., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Грудень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
V засідання				
1.	Виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії	Січень	Небелюк М.С., члени цикл.комісії	
2.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Україна в умовах незалежності»	Січень	Блонар М.В., члени цикл.комісії	
3.	Різне	Січень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
VI засідання				
1.	Розгляд і обговорення підсумків успішності та відвідування занять з предметів циклу студентами за перший семестр.	Лютий	Небелюк М.С. члени цикл. комісії	
2.	Доповідь «Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану»	Лютий	Мацько В.М., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Лютий	Небелюк М.С. члени цикл. Комісії	
VII засідання				
1.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Соціологічні теорії особистості»	Березень	Балага І. С., члени цикл. комісії	

2.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах»	Березень	Ковальчук В.І., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Березень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
VIII засідання				
1.	Аналіз роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних дисциплін	Квітень	Небелюк М. С., Блонар М.В, Ковальчук В.І., члени цикл. комісії	
2.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників»	Квітень	Мацько В. М., члени цикл. комісії	
3.	Різне	Квітень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
IX засідання				
1.	Реферат «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти»	Травень	Мацько В.М., члени цикл. комісії	
2.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Міжнародні відносини після Другої світової війни»	Травень	Блонар М.В, члени цикл. комісії	
3.	Різне	Травень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
X засідання				
1.	Доповідь «Роль федьдшера в організації та проведенні евакуаційних заходів у лікувальному закладі»	Червень	Ковальчук В.І. члени цикл. комісії	
2.	Звіти членів циклової комісії про виконання індивідуальних планів роботи та підготовку навчально-методичних матеріалів у 2023 – 2024 н. р.	Червень	Члени цикл. комісії	
3.	Звіт голови циклової комісії за 2023 – 2024 н. р. Підведення підсумків роботи ЦК соціально-економічних освітніх компонентів за другий семестр.	Червень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	

4.	Розгляд проекту плану роботи циклової комісії на 2024 – 2025 навчальний рік	Червень	Небелюк М.С., члени цикл. комісії	
----	---	---------	-----------------------------------	--

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

**3. Обсяг навчальної роботи
циклової комісії складає 2917 год., із них:**

№ п/п	Прізвище, ініціали викладача	Назва навч. предмета	Розподіл годин				
			Лекційно- семінар. заняття	Провед. конс.	Провед. заліків	Провед. екзам.	Всього год.
1.	Валага І. С.	Фахові					
		Соціологія	160	10	10		180
		Основи філос. знань	166	6	16	14	202
		ДКК ОПП	36				36
		Субвенція					
		Економіка (Основи ек. теорій)	170				170
		Осн. христ. етики					60
		Річне пед- навантаж.					600+48
2.	Мацько В. М.	Фахові					
		Основи правозн.	72	4	4		80
		Субвенція					
		Осн. права л.с., осн. правозн. с.с.	144				180
		Річне пед- навантаж.					260
3.	Небелюк М.С.	Фахові					
		Історія та культ. України	240	16		26	282

		Субвенція					
		Істор. України	420	44			464
		Річне пед- навантаж.					746
4.	Ковальчук В. І.	БЖД	162	6	6		174
		Осн. охор. праці	300	10		32	342
		Охор. пр. в гал. Та БЖД	80	2	2		84
		Річне пед- навантаж.					600
5.	Блонар М.В.	Фахові					
		Історія та культ. України	108	8		10	126
		Субвенція					
		Всесвітня історія	350				350
		Історія України	105	10			115
		Географія	440				440
		Річне пед- навантаж.					1031

4. ЗАСІДАННЯ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ

№ з/п	Основні питання	Строк проведення	Відмітка про виконання
1	2	3	4
Перший семестр			
1.	1. Розгляд і обговорення планів роботи циклової комісії, кабінетів, гуртків, робочих навчальних програм, та індивідуальних планів роботи на 2023 – 2024 н. р. 2. Розгляд і обговорення графіків взаємного відвідування занять, роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів предметів. 3. Організація навчального процесу і введення нових навчальних планів і програм у навчальний процес згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. та завдання на 2023 – 2024 н. р. 4. Про наукову і навчально-методичну роботу викладачів соціально-економічних освітніх компонентів та завдання на 2023 – 2024 н. р. згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р.	Вересень	
2.	1. Реферат «Основні проблеми і поняття соціальної філософії». 2. Доповідь «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм». 1. Різне.		
3.	1. Доповідь «Екоцид: 10 наслідків війни московщини проти України для довкілля». 2. Доповідь «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю». 2. Різне.	Листопад	
1	2	3	4

4.	1. Реферат «Дія електромагнітного поля на організм людини» 2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Права пацієнта» 3. Різне	Грудень	
5.	1. Виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії. 2. Розгляд і обговорення методичної розробки ««Україна в умовах незалежності»». 4. Різне.	Січень	
Другий семестр			
6.	1. Розгляд і обговорення підсумків успішності та відвідування занять з предметів циклу студентами за перший семестр. 2. Доповідь «Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану». 3. Різне.	Лютий	
7.	1. Розгляд і обговорення методичної розробки «Соціологічні теорії особистості». 2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах». 3. Різне.	Березень	

8.	1. Аналіз роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних дисциплін. 2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників». 3. Різне.	Кві- тень	
9.	1. Реферат «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти». 2. Розгляд і обговорення методичної розробки лекційного заняття «Міжнародні відносини після Другої світової війни». 3. Різне.	Тра- вень	
10.	1. Форми роботи гуртків. Аналіз гурткової роботи в поточному навчальному році. 2. Звіти членів циклової комісії про виконання індивідуальних планів роботи та підготовку навчально-методичних матеріалів. 3. Звіт голови циклової комісії за 2023 – 2024 н. р. Підведення підсумків роботи ЦК соціально-економічних дисциплін за другий семестр. 4. Розгляд проекту плану роботи циклової комісії на 2024 – 2025 навчальний рік.	Чер- вень	

5. МЕТОДИЧНА РОБОТА

№ п/п	Форма роботи	Підсумко- вий результат (рукопис, друкована праця, обсяг, тираж тощо)	Вико- навець	Термін вико- нання	Від- мітка про вико- нання
1	2	3	4	5	6

1.	Розгляд і обговорення планів роботи циклової комісії, кабінетів, гуртків, робочих навчальних програм, та індивідуальних планів роботи на 2023 – 2024 н. р.	Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Вересень	
2.	Розгляд і обговорення графіків взаємного відвідування занять, роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів предметів.	Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Вересень	
3.	Про організацію навчального процесу у 2023 – 2024 н. р., зміни і доповнення навчальних планів і програм.	Матеріали виступу	Соловей О.Я., члени ЦК	Вересень	
4.	Про науково-методичну роботу викладачів соціально-економічних освітніх компонентів та завдання на 2023 – 2024 н. р.	Матеріали виступу	Бабиш М.Я., члени ЦК	Вересень	
5.	Про атестацію педагогічних працівників у 2023 – 2024 н. р. Доповідь «Основні проблеми і поняття соціальної філософії»	Матеріали доповіді	Бабиш М.Я., члени ЦК	Вересень	
6.	Доповідь «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм»	Матеріали доповіді	Валага І.В., члени ЦК	Жовтень	
7.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Екоцид: 10 наслідків для довкілля війни московщини проти України »	Матеріали доповіді	Блонар М.В., члени ЦК	Жовтень	
8.	Розгляд і обговорення доповіді «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю»	Матеріали методичної розробки	Валага І.С., члени ЦК	Листопад	
9.	Реферат «Дія електромагнітного поля на організм людини»	Матеріали доповіді	Ковальчук В.І. члени ЦК	Листопад	
			Мацько	Грудень	

10.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Права пацієнта»	Матеріали реферату	В.М члени ЦК	Грудень	
11.	Виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії	Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Січень	
12.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Україна в умовах незалежності»	Матеріали методичної розробки	Блонар М.В. члени ЦК	Січень	
13.	Розгляд і обговорення підсумків успішності та відвідування занять з предметів циклу студентами за перший семестр	Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Лютий	
14.	Доповідь «Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану»	Матеріали доповіді	Мацько В.М члени ЦК	Березень	
15.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Соціологічні теорії особистості»	Матеріали методичної розробки	Балага І.В. члени ЦК	Березень	
16.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах».	Матеріали методичної розробки	Коваль-чук В.І. члени ЦК	Квітень	
17.	Аналіз роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних дисциплін				
17.	Розгляд і обговорення методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників»	Протокол засідання ЦК	Небелюк М. С., члени ЦК	Квітень	
18.	Реферат «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти»	Матеріали методичної розробки	Мацько В.М члени ЦК	Травень	
19.	Розгляд і обговорення	Матеріали	Мацько В.М.,	Травень	

	методичної розробки лекційного заняття	Реферату	члени ЦК		
	«Міжнародні відносини після Другої світової війни»				
20.	Звіти членів циклової комісії про виконання індивідуальних планів роботи та підготовку навчально-методичних матеріалів	Матеріали методичної розробки	Блонар М.В., члени ЦК	Червень	
21.		Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Червень	
22.	Розгляд проекту плану роботи циклової комісії на 2024 – 2025 навчальний рік	Протокол засідання ЦК	Небелюк М.С., члени ЦК	Червень	

6. НАУКОВА РОБОТА

№ п/п	Форма роботи	Підсумковий результат (рукопис, друкована праця, обсяг, тираж тощо)	Виконавець	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
1.	Завершити роботу і опублікувати наукове дослідження «Лікарі-мислителі та медико-філософські аспекти у	Друкована праця	Валага І. С.	Протягом року	

	контексті доби Відродження»				
2.	А) розробити тестові завдання для підсумкового контролю знань із Всесвітньої історії. б) завершити роботу над збірником контрольних питань і тестових завдань з Історії та культури України для здобувачів освіти першого курсу спеціальності «Акушерська справа».	Друкований матеріал Друкований матеріал	Блонар М.В.	Протягом I сем. Протягом II сем.	
3.	А) Завершити роботу над навчально-методичним посібником «Основи правознавства та медичного права. Курс лекцій. Борислав, 2023. – 150 с.»	Друкована праця	Мацько В. М.	Протягом I сем.	
	Б) Завершити роботу над навчально-методичним посібником «Методичні вказівки до проведення самостійної позааудиторної роботи з освітнього компоненту Основи медичного права. (Для здобувачів освіти спеціальності 223 Медсестринство. ОПП Акушерська справа). Борислав, 2022. – 44 с.»	Друкована праця		Протягом II сем.	

4.	А) Завершити роботу над науково-методичним посібником «Українська культура (курсу лекцій)»; б) Доповнити матеріали теоретичного курсу для підготовки студентів других курсів до ЗНО з Історії України в) Ініціювати проведення колегі Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українське слово: дискурс інформаційної боротьби»	Друкована праця Друковані текстові, тестові матеріали, матеріали у форматі DVD та мультимедіа Програма, матеріали конференції	Небелюк М. С.	Протягом I сем. Протягом року 22 – 23 січня 2024	
5.	А) Завершити роботу над створенням у цифровому форматі курсу опорних лекцій з освітнього компоненту «Безпека життєдіяльності» для здобувачів освіти спеціальності 223 Медсестринство	Розробка матеріалу у цифровому форматі: Документ Mikrosoft Word	Ковальчук В. І.	Протягом року	

7. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

№ п/п	Форма роботи	Підсумковий результат	Виконавець	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
1.	Робота куратора академічної групи	Матеріали виховної роботи	Мацько В.М.; Блонар	Протягом навчаль-	

			М.В.	ного року	
2.	Організація роботи кабінетів	Поповнення навчально-методичної бази кабінетів	Небелюк М. С.; Блонар М.В; Члени циклової комісії	Протягом навчального року	
3.	Гурткова робота	Матеріали науково-пошукової роботи	Блонар М.В; Члени циклової комісії	Протягом навчального року	
4.	Участь в організації і проведенні загальних заходів коледжу	Програми, сценарії, кіно-фото матеріали та ін.	Члени циклової комісії	Протягом навчального року	
5.	Участь в організації і проведенні роботи обласного методичного об'єднання викладачів історії	Науково-методичні матеріали	Члени циклової комісії	Протягом навчального року	
6	Участь в організації і проведенні роботи обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних освітніх компонентів	Науково-методичні матеріали	Члени циклової комісії	Протягом навчального року	
7.	Організація і проведення студентської читацької конференції до Дня Соборності України, присвяченої 105-річниці Злуки УНР і ЗУНР.	Сценарій, реферативний матеріал	Члени циклової комісії	22. 01. 2024 р.	

8.	Організація і проведення в коледжі вечора «Не меркнуча слава героїв», присвяченого Дню Гідності і дев'ятій річниці революції Гідності.	програма вечора, кіно-фото матеріали	Члени циклової комісії	30.11 2023р.	
9.	Організувати і провести студентську теоретичну конференцію «Герої не вмирають», присвячену подіям російсько-української війни	Програма конференції; збірник студентських доповідей	Небелюк М.С. Члени циклової комісії	22. 02. 2024 р.	

8. ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

№ п/п	Форма підвищення професійного рівня	Прізвище та ініціали працівника	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5
1.	А) участь у роботі циклової комісії викладачів соціально-економічних освітніх компонентів Бориславського фахового медичного коледжу; б) участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних освітніх компонентів.	Балага І. С.	згідно плану роботи згідно плану роботи	

2	А) Робота голови циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів Бориславського фахового медичного коледжу; в) участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів історії;	Небелюк М. С.	згідно плану роботи згідно плану роботи	
3.	А) участь у роботі циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів Бориславського фахового медичного коледжу; б) участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних освітніх компонентів	Мацько В. М.	згідно плану роботи згідно плану роботи	
4.	А) участь у роботі циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів Бориславського фахового медичного коледжу; в) участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних освітніх компонентів	Ковальчук В. І.	згідно плану роботи згідно плану роботи	
5.	А) участь у роботі циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів Бориславського фахового медичного коледжу; в) участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних освітніх компонентів	Блонар М. В.	згідно плану роботи згідно плану роботи	

9. ЗМІНИ ДО ПЛАНУ

Дата	Розділ	Назва змін та доповнень	Термін виконання
1	2	3	4

10. ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕВІРЯЮТЬ РОБОТУ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ

Дата	Зміст зауважень	Підпис
1	2	4

11. ПРОТОКОЛИ ЗАСІДАнь ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ у першому семестрі

ПРОТОКОЛ №1 засідання циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів від «28» серпня 2023 р.

1. Розгляд і обговорення планів роботи циклової комісії, кабінетів, гуртків, робочих навчальних програм, та індивідуальних планів роботи на 2023 – 2024 н. р.
2. Обговорення графіків відвідування занять, організації роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів освітніх компонентів.
3. Організація навчального процесу і введення нових навчальних планів і програм у навчальний процес згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. та завдання на 2023 – 2024 н. р.
4. Про наукову і навчально-методичну роботу викладачів соціально-економічних освітніх компонентів та завдання на 2023 – 2024 н. р. згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р.

I. Слухали: **Небелюка М.С.** – голову циклової комісії, який виступив з питання планування роботи циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів на 2023 – 2024 н. р. згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. Ознайомив присутніх з планом роботи циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів на 2023 – 2024 н. р., з плануванням роботи кабінету соціально-економічних освітніх компонентів, з індивідуальним планом роботи.

Виступили:

Блонар М. В. – викладач **Всесвітньої історії**, яка виступила з питання планування роботи кабінету Історії України, історичного гуртка, з індивідуальним планом роботи на 2023 – 2024 н. р.;

Валага І.С. – викладач, який ознайомив присутніх з індивідуальним планом роботи на 2023 – 2024 н. р.;

Мацько В.М. – викладач **Основ права**, який ознайомив присутніх з індивідуальним планом роботи на 2023 – 2024 н. р.;

Ковальчук В. І. – викладач **ОБЖД**, який ознайомив присутніх з індивідуальним планом роботи на 2023 – 2024 н. р.

Ухвалили:

1. Інформацію **Небелюка М.С.** та виступаючих викладачів **Валаги І.С., Мацька В.М. і Ковальчука В.І., Блонар М.В.** – взяти до відома;

2. Плани роботи циклової комісії, кабінету історії України, кабінету соціально-економічних освітніх компонентів, історичного гуртка, індивідуальні плани роботи викладачів **Небелюка М.С., Валаги І.С., Мацька В.М., Ковальчука В. І., Блонар М.В.** на 2023 – 2024 н. р. – схвалити і рекомендувати заступнику директора коледжу з навчальної роботи затвердити їх.

II. Слухали:

Небелюка М. С. – голову ЦК, який виступив з питання організації роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів освітніх компонентів. Ознайомив присутніх з графіками взаємного відвідування занять членами циклової комісії, роботи кабінетів, історичного гуртка, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів освітніх компонентів.

Ухвалили:

1. Інформацію **Небелюка М. С.** взяти до відома;
2. Графіки взаємного відвідування занять членами циклової комісії, роботи кабінетів історії України та соціально-економічних освітніх компонентів, історичного гуртка, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів освітніх компонентів – затвердити.

ІІІ. Слухали: Соловей О.Я. – заступника директора з навчальної роботи, яка виступила з питання організації навчального процесу і введення навчальних планів і програм у навчальний процес та завдання на 2023 – 2024 н. р. згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р.

Ухвалили:

1. Інформацію Соловей О. Я. взяти до відома;
2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів спланувати навчально-виховну роботу у 2023 – 2024 н. р. згідно вимог Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. до навчальних планів і програм, зокрема: визначати і послідовно дотримуватися процедур розроблення освітньо-професійних програм з метою гарантування досягнення встановлених для них цілей та їхньої відповідності потребам здобувачів фахової передвищої освіти і суспільства.

ІV. Слухали:

Бабич М.Я. – методиста коледжу, яка виступила з питання наукової і навчально-методичної роботи викладачів у 20223 – 2024 н. р. Виступаюча наголосила на тому, що згідно Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. циклової комісії соціально-економічних компонентів необхідно:

- забезпечувати студентоорієнтоване навчання в освітньому процесі;
- як повноправних партнерів залучати здобувачів фахової передвищої освіти до процедур і заходів забезпечення якості освіти;
- забезпечувати релевантність, надійність, прозорість та об'єктивність оцінювання якості знань з соціально-економічних освітніх компонентів, що здійснюється у рамках освітнього процесу.

Ухвалили:

1. Інформацію Бабич М. Я. взяти до відома;
2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:
 - 2.1. врахувати вимоги Наказу МОНУ від 08. 11. 2021 р. до наукової і навчально-методичної роботи викладачів соціально-економічних освітніх компонентів у 2023 – 2024 н. р.;
 - 2.2. спланувати наукову і навчально-методичну роботу у 2023 – 2024 н. р. до 01. 09. 2023 р.

Голова циклової комісії: _____ **Михайло НЕБЕЛЮК**

ПРОТОКОЛ №2
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від « 25» жовтня 2022 р.

- 1. Доповідь «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм»**
- 2. Реферат «Основні проблеми і поняття соціальної філософії»**
- 3. Різне**

1. **Слухали: Блонар М. В.** – викладача Всесвітньої історії, яка виступила з доповіддю «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм»
(Матеріали доповіді додаються)

Виступили:

Небелюк М. С. – голова циклової комісії, який зазначив, що російські військові тероризують не лише цивільне населення. Вони також націлені на закони та цінності, які захищають права людини. Про це пише для The Atlantic американська журналістка і лауреатка Пулітцерівської премії Енн Епплбом.

Війна в Україні зараз має інший характер, ніж більшість війн, які ми бачили у цьому столітті. На сході країни солдати з обох боків від вже досить чіткої лінії фронту борються за контроль над територією. Але в інших частинах України відбувається щось інше, що менше схоже на війну та більше на численні терористичні акти. Згідно з кримінальним кодексом США, терористичні акти – це «насильницькі дії» з такими цілями: залякати чи примусити до певних дій цивільне населення; вплинути на політику уряду через залякування чи примус або ж вплинути на поведінку уряду шляхом масового знищення, вбивств чи викрадень.

Якщо тероризм визначається як кампанія залякування із застосуванням насильства, то обстріл Сергіївки на Одещині був тероризмом. Як і обстріл Кременчука, коли чергова протикорабельна ракета Х-22 влучила в торговий центр, вбивши щонайменше 20 людей. Тероризмом також можна назвати неодноразове застосування касетних боєприпасів у житлових районах Харкова, бомб, що розлітаються на сотні уламків, спричиняючи смерть та каліцтва, залишаючи сліди на дитячих майданчиках та у дворах. Тероризм також слушне слово для удару по Часовому Яру, де кілька ракет знищили п'ятиповерховий житловий будинок, а рятувальні служби витратили багато годин на те, щоб дістати постраждалих з-під завалів.

Росія не переслідувала традиційних воєнних цілей в жодному з цих місць. Піхотний наступ на Сергіївку чи Кременчук не ведеться. Запланована Росією окупація Харкова провалилася кілька місяців тому. Немає жодного сценарію, за якого житловий будинок у Часовому Яру становив би загрозу для росії чи росіян, не кажучи вже про російську армію.

Натомість мета ударів по цих місцях – посіяти страх і гнів у місцевих жителів і українців по всій країні. Можливо, кінцева мета – переконати Україну припинити бойові дії, хоча, як це було у Великій Британії під час Другої світової війни, бомбардування мирного населення, схоже, мають зворотний ефект. З плином часу багато українців звикли до атак і стали рішучішими, щоб протистояти їм. В Одеському міському саду люди продовжують пити каву і навіть не переривають розмови, коли лунають сирени повітряної тривоги.

Але якщо ракетні обстріли не є частиною «війни», як ми зазвичай її розуміємо, це не означає, що вони не мають мети. Навпаки, вони спрямовані на досягнення кількох цілей. Однією з них може бути переконання людей виїхати, стати біженцями, стати тягарем і, можливо, політичною проблемою для сусідів України. Також, обстрілюючи мирні міста, Росія намагається зробити українців бідними, перешкодити їм відновитися, послабити їхню державу, переконати співвітчизників, які перебувають за кордоном, не повертатися додому.

Хто захоче повернутися до країни, де у вечірніх новинах показують, як чергова ракета падає на черговий житловий будинок чи торговий центр? Хто вкладатиме гроші в місця з розбитими дахами та вікнами? Посіяти такі сумніви – класична мета тероризму.

Ковальчук В.І. – викладач охорони праці, який наголосив на тому, що європейці звикли думати, що тероризм – це щось, пов’язане з бомбами, зробленими з мінеральних добрив, чи з саморобною зброєю. А терористи – це маргінальні екстремісти, які діють у нерегулярних бандах. Коли ми говоримо про спонсорований державою тероризм, то зазвичай маємо на увазі підпільні групи, які таємно підтримуються конкретною державою, як, наприклад, Іран підтримує «Хезболлу». Але війна Росії в Україні стирає різницю між усіма цими поняттями – «тероризмом», «спонсорованим державою тероризмом» і «воєнними злочинами», оскільки в обстрілах Сергіївки, Кременчука чи Харкова немає нічого таємного, конспірологічного чи маргінального.

Натомість росія легітимна, визнана світова держава – постійний член Ради Безпеки ООН – вдається до постійного, повторюваного, очевидного терористичного насильства проти цивільного населення. Ці атаки не є помилкою чи випадковістю. Літаки з ракетами можна відстежити на радарх. Іноді Москва виступає зі спростуваннями, називаючи обстріли торгового центру чи інші цивільні об’єкти «фейками», і жодних вибачень. Російська армія не карає вбивць. Навпаки, президент росії Путін уже нагородив медалями бригаду, яка скоїла багато звірств у Бучі.

Насправді російські ракети націлені не тільки на випадкових людей, магазини, медичні установи, домашніх тварин. Вони також спрямовані проти всього апарату міжнародного права, що регулює воєнні злочини, права людини та тероризм. Кожною бомбою, яку російські війська свідомо скидають на житловий будинок, кожною ракетою, яку вони спрямовують на школу чи лікарню, вони демонструють свою зневагу до глобальних інституцій, до яких Росія колись так відчайдушно прагнула приєднатися. Українські та міжнародні юристи та прокурори, які збирають докази, зрештою, зможуть порушити не одну чи дві, а тисячі справ про воєнні злочини. Російська війна проти України безпрецедентна. Тому справедливість теж повинна бути безпрецедентною.

Чи можемо ми зробити більше? Президент України Володимир Зеленський назвав Росію «терористичною державою», а інші впливові чиновники, включно з членами Сенату США, закликали Сполучені Штати та Європу офіційно присвоїти Росії такий статус. Це призвело б до серйозних юридичних наслідків, зокрема для російських компаній та інших організацій, які ще не перебувають під санкціями. Головний аргумент проти цієї ідеї нетривіальний: росія надто велика, щоб викреслити її зі світової економіки або виключити з міжнародного діалогу. Але не менш важливо називати речі своїми іменами, звикати до нових складних ідей та вчитися давати їм раду. Нині росія щодня здійснює терористичні акти. Це матиме наслідки для хиткої структури міжнародних законів та практик, покликаних запобігати таким діям.

І не лише для законів і структур. Правда в тому, що російські війська б’ють по цінностях, на які спираються ці міжнародні інститути, по принципах і навіть емоціях, які спонукали людей створити всі ці організації. Співчуття, людяність, інстинкт, що діти не заслуговують бути жертвами війни, розуміння, що люди, які не завдають шкоди вам чи вашому народу, заслуговують на нормальне життя – всі ці моральні постулати були відкинуті армією, яка вирішила створювати безглузді, жорстокі, особисті трагедії, одну за одною.

Ухвалили:

1. Інформацію **Блонар М. В., Небелюка М. С., Ковальчука В.І.** взяти до відома;
2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів:

2.1. на заняттях і позаурочній роботі зі здобувачами освіти активізувати роботу з формування у них правильного розуміння свого громадянського обов'язку, активної громадянської позиції, активізувати національно-патріотичне виховання;

2.2. рекомендувати використовувати матеріали доповіді «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм» у навчально-виховній роботі.

П. Слухали: Валагу І. С. – викладача основ філософії, який виступив з рефератом «Основні проблеми і поняття соціальної філософії»

(Матеріали реферату додаються)

Виступили:

Мацько В. М. – викладач права, який зазначив, що економічна сфера життя суспільства є базовою, визначальною. Вона охоплює процеси матеріального виробництва, розподілу, обміну та використання матеріальних благ, а також продуктивні сили й виробничі відносини. Економічна сфера існує в таких формах:

1) економічний простір – середовище, в якому здійснюється господарська діяльність людини;

2) діяльність інститутів управління економікою;

3) спосіб виробництва матеріальних благ, до якого належать продуктивні сили та виробничі відносини.

Продуктивні сили – це люди з їхніми знаннями, уміннями та трудовими навичками й засобами виробництва (з усім тим, за допомогою чого здійснюється виробництво, – сировиною та матеріалами, устаткуванням, транспортом тощо). Виробничі відносини віддзеркалюють взаємовідносини між людьми в процесі виробництва. В основі виробничих відносин лежить власність на засоби виробництва як їх визначальний елемент. Річ у тім, що той, хто володіє засобами виробництва, диктує умови розподілу й використання кінцевого продукту виробництва, водночас люди, які не є власниками засобів виробництва, пропонують свої послуги (працю) власникам, отримуючи за це заробітну плату. Виробничі відносини – це відносини обміну діяльністю на основі розподілу праці та вироблених матеріальних і духовних благ. відбивається на духовній сфері як безпосередньо (на її змісті),

Матеріальне виробництво (економічна сфера життя суспільства), по-перше, створює матеріальну базу існування суспільства; по-друге, сприяє вирішенню проблем, що стоять перед суспільством; по-третє, безпосередньо позначається на соціальній структурі (класах, соціальних групах); по-четверте, впливає на політичні процеси; по-п'яте, так і опосередковано на її інфраструктурі, а також носіях (школі, бібліотеках, театрах тощо).

Ковальчук В. І. – викладач БЖД, який звернув увагу присутніх на те, що головною особливістю предмета соціальної філософії є те, що вона стала вивчати не окремі проблеми суспільного життя, а суспільство загалом як систему, що саморозвивається. Соціальна філософія стала ніби специфічною формою самосвідомості людської цивілізації загалом, відповіддю на одвічні питання про причини існування і розвитку суспільства, спрямованості цього розвитку, створення сприятливих соціальних умов для реалізації людиною своїх потреб та інтересів.

У широкому розумінні суспільство – це система життєдіяльності людей, об'єднаних територією проживання, епохою, традиціями та культурою. Суспільство є об'єктивною реальністю, формою існування су спільного буття, що має внутрішню структуру, цілісність, закони та спрямованість розвитку. У вузькому розумінні цим поняттям позначають конкретний тип соціальної організації, як системи, що саморозвивається.

Небелюк М. С. – викладач історії та культури України зазначив, що наліз тенденцій, що існують у сучасному світі (соціальної сфери) дає змогу виокремити основні напрями його розвитку: світ перетворюється на більш-менш однорідну систему, мета якої – уникнути гострих внутрішніх суперечностей, різкого розмежування між стратами. Водночас у ньому

ускладнюється структура, що веде до роздібнення страт до мікрорівня (так званих малих груп).

Найвищим рівнем розвитку інтеграції соціальних груп є громадянське суспільство, члени якого вважають себе громадянами єдиного цілого, відчують себе вільними особистостями (а не підлеглими владі), свідомо ставляться і виконують загальні завдання, закони, моральні традиції.

Громадянське суспільство в соціальному управлінні спирається не на силу, а на суспільний договір між державою і громадянами, що є гарантією поваги і захисту індивідуальної свободи особистості. Суспільні суперечності мають вирішуватись у цивілізованих формах, що виключають насильство, обман, маніпуляції волевиявленням і свідомістю людей. Права і свободи особистості стають найвищою цінністю громадянського суспільства.

Політична сфера суспільства – це сукупність соціальних інститутів та організацій, що управляють суспільством, виражаючи інтереси соціальних груп. У філософській літературі політична діяльність визначається як здійснення впливу і влади, форма панування, спосіб вирішення конфліктів, метод досягнення колективних цілей. Без такої діяльності неможлива цілеспрямована участь великих мас людей (соціальних груп) у вирішенні проблем суспільного розвитку.

До основних елементів політичної системи суспільства належать:

1. Держава як система органів, що здійснюють державну владу. У філософському контексті поняття «держава» позначає потенцію свободи і права, а також певну діяльність задля їх реалізації в суспільній практиці. Держава є історичною формою людської спільноти, яка в ідеалі має на меті свободу і добробут громадян, декларуючи реальне панування загальної волі.

До соціально мобільних країн Заходу належать США, Італія, Японія; країнами із середнім рівнем мобільності є Канада, Англія, а до країн з низьким рівнем мобільності належать Нідерланди, Данія і Швейцарія.

Головними ознаками держави є наявність особливої системи державних інститутів, які реалізують функції державної влади:

- право, що закріплює певну систему норм, санкціонованих державою;
- спільна територія, на яку поширюється юрисдикція даної держави, тощо.

Головними функціями держави є:

– представницька (представляє інтереси різноманітних політичних, соціальних груп);
регулятивна (підтримує порядок у суспільстві);

- захисна (захищає громадян від зовнішньої та внутрішньої небезпеки);
- зовнішньополітична;
- інтегративна.

2. Політичні партії – організована група однодумців, яка репрезентує інтереси частини суспільства (народу) і ставить собі за мету їх реалізацію через завоювання державної влади або участь у її здійсненні.

3. Професійні союзи – масові суспільні організації найманих працівників, засновані на спільності їх інтересів у процесі трудової діяльності, які мають на меті поліпшення умов життя і праці.

4. Інші соціальні інститути.

Духовна сфера – це сфера діяльності, в якій здійснюється духовне виробництво, тобто створюються не матеріальні предмети, а ідеї, образи, наукові, естетичні цінності з метою задоволення духовних потреб особистості. Звичайно всі ці цінності мають можливість реалізовуватись у конкретних фізичних предметах, носіях.

Умовно виділяють такі її основні елементи:

Духовна культура, що являє собою сукупність форм суспільної свідомості, способи створення і використання духовних цінностей, форм комунікації між людьми.

Духовне спілкування – діяльність людей з обміну і розповсюдження знань, обміну емоціями тощо, творчість і виховання в широкому розумінні.

Духовне виробництво – поняття, яке характеризує виробництво ідей, знань, уявлень, етичних, естетичних цінностей, об'єктивно необхідних для розвитку суспільства й особистості.

Духовні цінності – нормативно-оцінний бік явищ суспільної свідомості, що слугує нормативній формі орієнтації людини в соціальній і природній діяльності.

Ухвалили:

1. Інформацію **Валаги І.С.** та виступаючих викладачів **Мацька В.М., Ковальчука В.І., Небелюка М.С.**, – взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів:

2.1. на заняттях проводити роботу з ознайомлення здобувачів освіти із сучасними глобальними проблемами та шляхами їх вирішення;

2.2. використовувати матеріали реферату «Основні проблеми і поняття соціальної філософії» у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти.

III. Різне

Слухали:

Мацька В.М. – викладач основ правознавства, який ознайомив присутніх з підготовленими навчально-методичним посібником «Основи правознавства та медичного права. Курс лекцій. Борислав, 2023. – 150 с.».

Виступили: Валага І.С. – викладач соціології – зазначив, що матеріали навчально-методичного посібника «Основи правознавства та медичного права. Курс лекцій. Борислав, 2023. – 150 с.» містять широкий спектр можливостей для формування викладачем основ правознавства фахівців спеціальності медсестринство, оновлені нормативно-правові акти з питань медичного права.

Ковальчук В.І. – викладач БЖД звернув увагу на оновленні посібника в питаннях сучасного правового стану територій України (тимчасово окупованих територій, непідконтрольних територій), правового забезпечення внутрішньо-переміщених осіб та учасників бойових дій, трудових правовідносин в умовах воєнного стану.

Ухвалили:

1. Інформацію **Мацька В.М.** та виступаючих викладачів **Валаги І.С. і Ковальчука В.І.** – взяти до відома;

2. Навчально-методичний посібник «Основи правознавства та медичного права. Курс лекцій. Борислав, 2023. – 150 с.» викладача **Мацька В.М.** підготовлений на високому науково-теоретичному рівні і охоплює всі теми навчальної програми освітнього компоненту.

3. Рекомендувати викладачу Основ правознавства **Мацьку В.М.** використовувати навчально-методичний посібник «Основи правознавства та медичного права. Курс лекцій. Борислав, 2023. – 150 с.» у навчально-виховній роботі.

IV. Слухали: Небелюка М.С. – викладача історії та культури України, який ознайомив присутніх з навчально-методичним посібником «Історія української культури (Курс лекцій)».

Виступили: Бабич М. Я. – методист коледжу, яка підкреслила, що навчально-методичний посібник «Історія української культури (Курс лекцій)» охоплює всі проблеми, визначені новою програмою Міністерства освіти і науки України. Автор розкриває перед здобувачами освіти найважливіші закономірності складного процесу розвитку української культури в контексті цивілізаційного поступу людства, здобутки української культури, яка

тисячоліттями складалася в Україні та руйнівний вплив на неї сучасної повномасштабної агресії московщини проти України; сприяє збагаченню духовного світу здобувачів освіти, формує у них вміння бачити і розуміти твори мистецтва, сприймати культуру як невід'ємну частину загального розвитку і становлення особистості.

Запропонований навчально-методичний посібник насичений змістовим і аналітичним матеріалом, що дає змогу здобувачу освіти на достатньому рівні засвоїти визначений навчальною програмою теоретичний матеріал з історії та культури України, урізноманітнить та забезпечить творче виконання завдань позааудиторної самостійної роботи здобувачами освіти з даного навчального предмету.

Даний посібник може бути використаний викладачами історії та культури України фахових коледжів для урізноманітнення методики викладання та організації позааудиторної самостійної роботи здобувачів освіти з історії та культури України.

Навчально-методичний посібник «Історія української культури (Курс лекцій)» буде корисним для здобувачів освіти коледжу при вивченні теоретичного навчального матеріалу, узагальненні та систематизації знань, підготовці до семінарських занять та самостійній позааудиторній роботі з предмету «Історія та культура України».

Ухвалили:

1. Інформацію **Небелюка М.С.** та **Бабич М.Я.** – взяти до відома;
2. Навчально-методичний посібник «Історія української культури. Курс лекцій» викладача Михайла Небелюка підготовлений на високому науково-методичному рівні і охоплює всі теми навчальної програми.
3. Рекомендувати викладачу Небелюку М.С. використовувати навчально-методичний посібник «Історія української культури. Курс лекцій» у навчально виховній роботі зі здобувачами освіти коледжу.

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №3
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «25» листопада 2023р.

1. Реферат «Екоцид: 10 наслідків для довкілля війни московщини проти України»
2. Доповідь «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю»
3. Різне

I. Слухали: Блонар М.В. – викладача Всесвітньої історії, яка виступила з рефератом «Екоцид: 10 наслідків для довкілля війни московщини проти України»

(Матеріали реферату додаються)

Виступили: Мацько В.М. – викладач Основ правознавства, доповнив виступаючи, що методи, які росія застосовує під час війни проти нашої держави, свідчать про те, що агресор прагне не лише знищити нашу державу та народ, а й зробити територію України непридатною для життя. Російські військові вдаються до тактики «випаленої землі» та свідомо скоюють злочини проти довкілля, фактично використовують природу як зброю.

Наразі міжнародними злочинами визнано геноцид, злочини проти людства, агресію й воєнні злочини. Проте Україна хоче додати в цей список ще й екоцид – масове знищення рослинного чи тваринного світу, отруєння атмосфери або водних ресурсів, а також вчинення дій, які можуть спричинити екологічну катастрофу.

Справ, які Офіс Генпрокурора наразі розслідує як воєнні злочини проти довкілля, понад 265. Із них 14 кваліфікують саме як екоцид (ст. 441 Кримінального кодексу).

Сподіватися, що війна залишається в кордонах України, є самообманом. Російська екоцидна політика матиме безпосередні негативні наслідки для мільйонів людей і за межами нашої держави.

Агресор зухвало нехтує положеннями міжнародного гуманітарного права щодо захисту цивільного населення, цивільної інфраструктури та природних ресурсів під час збройного конфлікту. Дії РФ є воєнним злочином і можуть кваліфікуватися як злочин проти людства.

Протидія екоциду – 8-й пункт Формули миру Президента Володимира Зеленського. Україна нині активно працює над консолідацією світової спільноти, аби Росія відповіла за знищення нашої природи, за екоцид. Вже працює новостворена Міжнародна робоча група щодо екологічних наслідків війни.

Разом з іншими державами Україна шукає спільні відповіді на всі екологічні загрози, зумовлені російською агресією, та притягнення РФ до відповідальності за екоцид. Адже без цього неможливо буде повернутися до повноцінного мирного життя.

Ковальчук В. І. – викладач ОБЖД наголосив на тому, що негативного впливу через бойові дії зазнає ґрунтова екосистема. Ґрунти України є не тільки одним з найбільших скарбів українського народу, але й значним джерелом життєвого ресурсу значної частини населення нашої планети. Вирви від ворожих ракет, авіабомб, артилерійських снарядів, випалена земля спричиняють довготривалу деградацію довкілля. Тут треба згадати і про засмічення землі відходами зі знищених підприємств, будівель, військової техніки та нафтопродуктів. Все це

може призвести до значних екологічних та соціальних проблем: втрати біорізноманіття, нестачі води, продуктів, поширення бідності, масових міграцій населення,

Повномасштабна війна перетворила нашу державу на одну з найбільш замінованих країн світу. 174 тис. кв. км – майже третина території України – небезпечні для життя. Якщо провести аналогію з іншими країнами, це половина площі Німеччини або чотири Естонії. Заміновані землі стають невидимою смертельною пасткою для цивільних осіб, зокрема дітей. Так, за даними ДСНС України станом на 23 жовтня 2023 року, від початку повномасштабної збройної агресії 559 українців зазнали поранень від мін і вибухонебезпечних предметів, 261 особа загинула. Серед постраждалих – 68 дітей, ще 14 – загинули.

Крім життя й здоров'я, міни становлять загрозу й для психологічного стану людей, які перебувають у постійному страху перед можливими вибухами. А очищення територій може зайняти десятиліття...

Небелюк М. С. – викладач історії і культури України підкреслив, що війна завжди призводить до неймовірних та непоправних страждань. Люди гинуть, втрачають здоров'я, родини, друзів, домівки. Серед численних злочинів Росії проти України та українського народу є ті наслідки, яких відчуватиме не одне покоління людей і за межами нашої держави. Йдеться про екологічні злочини, які цинічно вчиняють росіяни, або – екоцид.

Довкілля часто називають мовчазною жертвою війни. Спалені промислові об'єкти, ліси, забруднена мінами і снарядами ґрунти, затоплені вугільні шахти, підірвані споруди, загинбі тварини й знищені рослини – справа рук і зброї російських окупантів, які ведуть бойові дії на території нашої країни.

РФ знищує українську природу нещадно, свідомо, не вагаючись. І порушує право на безпечне для життя та здоров'я довкілля не лише громадян України, а й всього людства. Це виклик, відповідати на який має не лише наша держава, а й увесь цивілізований світ.

Який вплив війни на довкілля? Російська екоцидна політика спрямована на порушення прав людини!

Майже 10 років безперервного знищення наших природних багатств, масштаби якого збільшились після 24 лютого 2022 року. Наслідки російської збройної агресії для екологічної безпеки України вже зараз можна назвати катастрофічними.

Завдані окупантами збитки довкіл्लю Міністерство довкілля та природних ресурсів України наразі оцінює в 2 108 млрд гривень. Такі дані станом на 11 жовтня 2023 року. З них збитки від забруднення повітря – 1 078,7 млрд гривень, ґрунтів і землі – 984,4 млрд гривень, води – 60,7 млрд гривень. За півтора року війни Держекоінспекція зареєструвала понад 2500 звернень щодо російських злочинів проти довкілля. І це далеко не остаточні цифри.

Суха статистика приховує набагато більше. За цифрами – реальна катастрофа як для нашої природи, так і для нас самих. Коли ми говоримо про російські екологічні злочини під час війни, то йдеться й про порушення основоположних прав людини – на життя та здоров'я.

Ухвалили:

1. Інформацію **Блонар М. В., Мацька В. М., Ковальчука В. І., Небелюка М. С.** взяти до відома;

2. Рекомендувати викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. у навчально виховній роботі із здобувачами освіти активізувати роботу з екологічного і національно-патріотичного виховання;

2.2. використовувати матеріали доповіді «Екоцид: 10 наслідків для довкілля війни московщини проти України».

П. Слухали: Балагу І.С. – викладача основ філософії, який виступив з доповіддю «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю»

(Матеріали доповіді додаються)

Виступили: Небелюк М.С. – викладач історії і культури України, який поставив питання: чи доречно взагалі думати про сродну працю, коли у країні війна? Коли роботу і так непросто знайти, навіть ту, що не дуже подобається? І тут же дав відповідь на поставлене власне питання:

– Так, я вважаю, що це завжди на часі. Чому? Бо наші здобувачі освіти попри війну продовжують навчання, регулярно відвідують наш Бориславський фаховий медичний коледж. Навчаються, розвивають свої здібності, добросовісно здобувають професію, яка допоможе їм розкрити власний потенціал, а не лише заробляти на життя. Дорослі працюють, щоб жити самим і за можливості донатити на ЗСУ... і при цьому не вигоріти до/після перемоги. А багато людей, яким довелося покинути свої домівки, зараз постали перед вибором: що робити далі?

Я погоджуюся зі словами вчительки з Луцька, яка уже в березні 2022 року відновила уроки для дітей, бо для себе зрозуміла: – *щоб вижити, бути в ресурсі і допомагати іншим, потрібно працювати саме там, де твоє покликання, де ти можеш себе проявити і бути найкориснішою*».

То ж не варто забувати про сродну працю. Якщо є внутрішній чи інший ресурс, сродній праці можна приділяти час у вигляді хобі чи волонтерства. А щодо роботи... Можливо, не відразу вдасться знайти ту, яка відповідає нашій природності, але є сенс пробувати знову і знову. Воно того варте. Адже кожен з нас заслуговує на щасливі пошуки і здобутки.

Мацько В. М. – викладач основ права – звернув увагу на те, яким чином можна зрозуміти, що робота, якою ви займаєтеся, є вашою «сродною працею», відповідає вашій природі та наявним soft skills? Необхідно спостерігати за своїми думками, емоціями та почуттям; фіксувати їх, щоби надалі проаналізувати. А за критеріями звертаймося до експерта – 5 порад, як працювати собі в задоволення, коли робота в кайф – власне Григорія Сковороди:

Не можна визначити, чи ваша це справа, не спробувавши нею зайнятися. *«Практика без природженості бездільна, а природженість утверджується працелюбністю. Яка користь знати, як робиться діло, коли ти сам його не зробиш? Взнати не важко, важче зробити».*

Не лише результати, а й робоча рутина викликає у вас інтерес та приносить насолоду. У байці «Бджола і Шершень» філософ згадує kota, що «веселіший» якраз тоді, коли «всю ніч бродить або сидить біля нірки, хоча, зловивши мишу, й не їсть її».

Робота дається відносно легко: ви працюєте з азартом, а не страхом і напругою. *«...сказав древній Епікур таке: «Вдячність моя блаженній натурі за те, що потрібне зробила неважким, а важке – непотрібним».*

Ваша праця приносить людям користь. *«Як не ображати [знайомих], коли вона [людина, що працює] суспільству приносить шкоду? Як не зашкодити, коли погано виконувати обов'язки? Як не буде погано, коли немає завзятості і невтомної праці? Звідки ж з'явиться працелюбність, коли немає бажання і старанності? Де ж візьмеш бажання без природи?».*

Ви маєте мир і спокій у душі та відчуваєте, що саме там, де повинні бути. *«З різними природними нахилами і життєвий шлях різний. Одначе всім їм один кінець – чесність, мир і любов».*

Зрештою, якщо людина довгий час працює не за сродною працею, її чекатиме вигорання. Ось як описує такого нещасливця Григорій Сковорода: *«Сумує і непокоїться, мов бджола, замкнена в світлиці, коли сонячний світлий промінь, який пронизує вікна, кличе її на медоносні луки. [...] Тоді людина усім невдоволена, гидує і становищем своїм, і місцем прожиття. [...] Те для неї приємне, що неможливе; бажане те – що проминуло, і завидне – що віддалене. Там лише добро, де її нема і коли її нема».*

Будь ласка, не слід нехтувати подібними симптомами. Особливо зараз, коли наша психіка є більш вразливою через переживання, пов'язані з війною. Якщо ми відчуваємо щось наближене до стану, описаного Сковородою, потрібно спробувати самодопомогу або звернутися до кваліфікованих державних чи приватних фахівців.

Ухвалили:

1. Інформацію **Валаги І.С., Небелюка М.С., Мацька В.М.** взяти до відома;
2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали методичної розробки «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю».
3. Виховувати у здобувачів освіти любов до обраної професії, добросовісне відношення до своїх обов'язків та відповідальність за доручену справу.

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №4
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «26» грудня 2023 р.

1. Реферат «Дія електромагнітного поля на організм людини»
2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Права пацієнта»
3. Різне

І. Слухали: Ковальчука В. І. – викладача ОБЖД, який виступив з рефератом «Дія електромагнітного поля на організм людини»

(Матеріали реферату додаються)

Виступили:

Мацько В.М. – викладач основ правознавства, який зазначив, що Ми живемо у світі, насиченому різними електромагнітними полями різної потужності. Якихось однозначних заходів захисту чи обмеження їхнього впливу немає, можна лише обмежити себе від їх впливу. Електромагнітні поля (ЕМП) – це змінні електричні та магнітні поля, що поширюються у просторі у формі хвиль зі швидкістю світла.

Ступінь біологічного впливу електромагнітних полів на організм людини залежить від частоти коливань, напруженості та інтенсивності поля, тривалості його впливу. Учені встановили, що найбільшу небезпеку для організму являє тривале опромінення впродовж декількох років. Унаслідок дії електромагнітних полів можливі як гострі, так і хронічні ураження, порушення в системах і органах, функціональні зсуви в діяльності нервово-психічної, серцево-судинної, ендокринної, кровотворної та інших систем організму людини.

Зазвичай зміни у діяльності нервової та серцево-судинної системах зворотні, і хоча вони накопичуються і посилюються з часом, але, як правило, зменшуються та зникають при виключенні впливу і поліпшенні умов праці. Тривалий та інтенсивний вплив електромагнітних полів призводить до стійких порушень і захворювань. Серед симптомів, пов'язаних з дією ЕМП, називають такі:

– дерматологічні (почервоніння, поколювання та відчуття печіння);

– неврастенічні та вегетативні (стомлюваність, складнощі з концентрацією уваги, запаморочення, нудота, пришвидшене серцебиття, травні розлади).

Електромагнітні поля негативно впливають на людей, які безпосередньо працюють із джерелами випромінювань, а також на населення, яке проживає поблизу джерел випромінювання. Встановлено, що більша частина населення планети живе в умовах підвищеної активності електромагнітних полів.

Небезпеку можуть становити лінії електропередач. Здорова людина страждає від відносно тривалого перебування в полі ліній впливу електропередач. Короткочасне опромінення (хвилини) здатне призвести до негативної реакції тільки у гіперчутливих людей або у хворих деякими видами алергії.

Електромагнітне поле погано впливає на наше здоров'я лише в тих випадках, якщо його рівень виходить за межі допусків, встановлених нормативними документами. А в цілому ступінь небезпеки визначається існуючими дозами і частотами. Але в будь-яких випадках, зменшення доз та часу перебування під впливом електромагнітних полів, позитивно вплине на наше самопочуття та здоров'я.

Фахівці Надвірнянського відокремленого структурного підрозділу ДУ «Івано-Франківський ОЦКПХ МОЗ України» пропонують не лише вимірювання електромагнітних полів, але і інші фізико-хімічні аналізи екологічного моніторингу, такі як: вимірювання радіаційного фону, вимірювання шуму та вібрації, визначення якості повітря в приміщенні, тощо. Зрештою, нікому не завадить дотримуватись простих рекомендацій: уважно читати інструкцію про експлуатацію до початку користування, зберігати певну дистанцію до приладу, скорочувати тривалість користування ним, та дотримуватися правил безпеки використання приладів за призначенням.

І треба зрозуміти, що повне дотримання санітарних і гігієнічних норм при використанні побутових приладів практично знешкоджує вплив електромагнітних полів на людину.

Валага І. С. – викладач основ економічних теорій звернув увагу на те, що ступінь біологічного впливу електромагнітних полів на організм людини залежить від частоти коливань, напруженості та інтенсивності поля, тривалості його впливу. Учені встановили, що найбільшу небезпеку для організму представляє тривале випромінювання впродовж декількох років. Унаслідок дії електромагнітних полів можливі як гострі, так і хронічні ураження, порушення в системах і органах, функціональні зсуви в діяльності нервово-психічної, серцево-судинної, ендокринної, кровотворної та інших систем організму людини. Зазвичай зміни у діяльності нервової та серцево-судинної системах зворотні, і хоча вони накопичуються і посилюються з часом, але, як правило, зменшуються та зникають при виключенні впливу і поліпшенні умов праці. Тривалий та інтенсивний вплив електромагнітних полів призводить до стійких порушень і захворювань.

Небелюк М.С. – викладач Історії і культури України, який звернув увагу на те, що електромагнітні поля негативно впливають на людей, які безпосередньо працюють із джерелами випромінювання, а також на населення, яке проживає поблизу джерел випромінювання. Встановлено, що більша частина населення планети живе в умовах підвищеної активності електромагнітних полів. Небезпеку можуть становити лінії електромереж. Здорова людина страждає від відносно тривалого перебування в полі ліній впливу електромереж. Короткочасне опромінення (хвилини) здатне призвести до негативної реакції тільки у надзвичайно чутливих людей або у хворих деякими видами алергії. Найбільший вплив на електромагнітну обстановку будь-яких будівель в діапазоні промислової частоти 50 Гц вносить електротехнічне устаткування, а саме: кабельні лінії, що підводять електрику до усіх квартир та інших споживачів системи життєзабезпечення будівлі, а також розподільні щити і трансформатори.

Відстань самозбереження від негативного впливу жерел електромагнітного випромінювання:

- мікрохвильова піч – небезпечний електричний прилад (потрібно перебувати від нього на відстані не ближче 30 см під час його роботи);
- пиłosос – небезпечна відстань електромагнітного випромінювання – 60 см;
- електроплитка – небезпека тривалого знаходження біля електроплити ближче, ніж 30 см, на жаль, не завжди береться до уваги домогосподарками;
- холодильник – у різних джерелах небезпека електромагнітного випромінювання різна і небезпечна відстань коливається від 30 см до 1,5 метра;
- електричний чайник – область випромінювання до 25 см;
- пральна машина – небезпечна відстань коливається від 40 до 60 см;
- посудомийна машина – до 40 см;
- електрична праска – небезпечна лише в режимі нагрівання, а відстань небезпечного випромінювання – 20 см;
- телевізор – один з найнебезпечніших побутових приладів і відстань до нього має бути не менше 1,5 метра, а для телевізорів 29 дюймів і більше – відстань слід збільшити до 2 і більше метрів;
- кондиціонер – як і телевізор, є одним із найбільш «випромінюючих» приладів, тому безпечно знаходитися не ближче 1,5 метра;
- комп'ютер – незважаючи на введення дуже жорстких заходів зі зниження електромагнітного випромінювання, цей прилад залишається досить небезпечним (бажано знаходитися не ближче 80 см від екрану);
- радіотелефон – напевно, найшкідливіший за електромагнітною дією на людину пристрій через дуже близьку відстань до людського мозку при використанні.

Ухвалили:

1. Інформацію Ковальчука В. І. Мацька В.М., Валаги І.С., Небелюк М.С. взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. на заняттях і в позаурочній роботі формувати у здобувачів освіти здоровий спосіб життя, бережне ставлення до власного здоров'я та здоров'я ближніх, дотримання правил техніки безпеки;

2.2. використовувати у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти матеріали реферату «Дія електромагнітного поля на організм людини»

ІІ. Слухали: Мацька В.М. – викладача основ правознавства, який виступив з методичною розробкою «Права пацієнта»

(Методична розробка додається)

Виступили:

Блонар М. В. – викладач всесвітньої історії, яка зазначила, що права пацієнта в системі охорони здоров'я. Права пацієнтів є найвищим пріоритетом роботи медичної галузі. Відповідно до Конституції України, Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІІ та Цивільного кодексу України пацієнти мають такі права:

- право на доступність у галузі охорони здоров'я;
- право на згоду на медичне втручання та право на відмову від медичного втручання;
- право на свободу вибору в галузі охорони здоров'я;
- право пацієнта на вільний вибір лікаря;
- право на вибір методів лікування відповідно до рекомендацій лікаря;
- право на вибір закладу охорони здоров'я;
- право на заміну лікаря;

- право на лікування за кордоном у разі неможливості надання такої допомоги в закладах охорони здоров'я України;
- право на медичну таємницю;
- право на якісну медичну допомогу;
- право на безпечну медичну допомогу;
- право на попередження за можливістю страждань і болю;
- право на індивідуальний підхід до лікування;
- право на оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я;
- право на відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю;
- право людини на життя та на повагу до гідності при наданні медичної допомоги;
- право на захист від будь яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних зі станом здоров'я;
- право на медичні профілактичні заходи;
- право на інновації;
- право на медико-біологічний експеримент;
- право на репродуктивні технології;
- право на донорство;
- право на терапевтичне клонування;
- право на корекцію (зміну) статі.

Валача І.С. – викладач основ економічних теорій, який звернув увагу на питання доступності у галузі охорони здоров'я. Право на доступність медичної допомоги полягає в тому, що всі люди, незалежно від їхнього місцезнаходження, статків, соціального статусу, можуть отримати якісну та вчасну медичну допомогу. Територіальна доступність досягається завдяки:

- широкій мережі медзакладів;
- послугам телемедицини;
- трансформації системи надання екстреної допомоги, що має не лише доправляти пацієнтів в заклад, а забезпечувати надання повноцінної невідкладної допомоги

Фінансова доступність – завдяки програмі закупівлі лікарських засобів, необхідних для лікування найпоширеніших та навпаки, рідкісних захворювань, за державні кошти, забезпечення переліком безплатних діагностичних заходів.

Право на доступність у галузі охорони здоров'я закріплено в таких нормативно-правових актах: ст. 2 Європейської хартії прав пацієнтів; ст. 49, ч. 1, 3 Конституції України; ст. 4, ч. 4, ст. 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я; ст. 283, 284 Цивільного кодексу України.

Право на якісну й безпечну допомогу. Це право гарантує, що особи, які надають медичну допомогу, зобов'язані при цьому керуватися стандартами та рекомендаціями, що визнані у всьому світі, призначати лікарські засоби, ефективність та безпечність яких доведена не власним досвідом, а рандомізованими дослідженнями.

Проводити діагностичні, лікувальні заходи медики можуть лише в тому разі, якщо не завдадуть шкоди здоров'ю пацієнта, або ж у повідомим пацієнту про ризик.

Потенційно шкідливі втручання дозволені тільки тоді, коли є обґрунтованими та відповідають стандартам, і коли відмовитися від лікування ризикованіше, ніж його пройти. Гарантують право пацієнта на якісну та безпечну меддопомогу такі нормативні акти:

- ст. 8, 9 Європейської хартії прав пацієнтів;
- ст. 49, ч. 1 Конституції України;
- ст. 6, 14-1, 33, 34, 35, 42, 78 Основ законодавства України про охорону здоров'я;
- ст. 284, ч. 1 Цивільного кодексу України;
- ст. 139, 140 Кримінального кодексу України;

– ст. 4, 6 Закону України «Про захист прав споживачів» № 1023-ХІІ

Небелюк М. С. – викладач Історії і культури України звернув увагу на право пацієнта на життя, гідність і захист від дискримінації. Право на життя – засадниче право у цивілізованому світі. Весь поступ медичної науки спрямований насамперед на збереження життя та покращення його якості.

Повага до гідності – це невід’ємне право кожної людини, куди б і з якої причини вона не звернулася б по медичну допомогу. Насамперед ідеться про збереження лікарської таємниці.

! Лікар має пояснювати пацієнту, що збирається робити, та не принижувати його своїми діями чи словами.

Права на життя і на повагу до гідності при наданні медичної допомоги закріплені такими нормативними актами:

- ст. 3, 21, 27, 28, 64, 68 Конституції України;
- ст. 50, 52 Основ законодавства України про охорону здоров’я;
- ст. 281, 297 Цивільного кодексу України.

Право на захист від дискримінації, пов’язаної зі здоров’ям, визначене в таких документах:

- ст. 21, 22, 24 Конституції України;
- Основи законодавства України про охорону здоров’я;
- Закони України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», «Про протидію захворюванню на туберкульоз», «Про психіатричну допомогу»

Право на медичні профілактичні заходи. Законодавчо затверджене право на медичні профілактичні заходи полягає в тому, що держава зобов’язується створювати умови для захисту своїх громадян від хвороб. Профілактика передбачає не тільки пропагування здорового способу життя, але і вивчення ризикованої поведінки, запобігання психічних, неврологічних розладів, вакцинацію, скринінги на певні типи захворювань, обстеження і вчасне виявлення хвороб, попередження епідемій, залежностей тощо.

На практиці це означає, що сімейний лікар/педіатр має:

- надавати рекомендації пацієнтам щодо способу життя;
- вчасно виявляти фактори ризику;
- за потреби призначати необхідні аналізи та консультації спеціалістів;
- призначати лікування;
- здійснювати вакцинацію згідно з Національним календарем профілактичних щеплень.

Право на медичні профілактичні заходи закріплене в таких нормативних актах:

- ст. 1 Європейської хартії прав пацієнтів;
- ст. 49 Конституції України;
- ст. 3, 4, 6, 10, 31, 32, 35, 42, 43, 53, 78 Основ законодавства України про охорону здоров’я;
- ст. 283, 286 Цивільного кодексу України.

Право на індивідуальний підхід до лікування і попередження страждань та болю. Це право медики мають задовольняти на всіх етапах лікування, за будь-яких станів. Щоб реалізувати право на індивідуальний підхід, лікар повинен володіти повною інформацією про пацієнта, всі його звернення за медичною допомогою, результати аналізів, додаєткових досліджень, особливості реагування на той чи той препарат тощо. У свою чергу, лікар має надавати повну інформацію пацієнту про стан його здоров'я, обговорювати прогноз та можливі методи лікування за міжнародними стандартами, отримати згоду пацієнта на діагностичні та лікувальні заходи.

Коли йдеться про право на попередження страждань і болю, то часто мають на увазі паліативну допомогу. Право на індивідуальний підхід до лікування закріплено в:

- ст. 12 Європейської хартії прав пацієнтів;
- ст. 6, 35, 38, 39 Основ законодавства України про охорону здоров'я;

Право на попередження страждань і болю визначене в:

- ст. 11. Європейської хартії прав пацієнтів;
- ст. 3, 28 Конституції України;
- ст. 6, 8, 35, 52 Основ законодавства України про охорону здоров'я;
- ст. 289 Цивільного кодексу України.

Дії пацієнтів, якщо їхні права порушують. Якщо медпрацівники порушили права пацієнтів, то останні можуть звернутися: до медичного закладу із письмовою заявою; до обласного департаменту охорони здоров'я; на гарячу лінію місцевих органів влади; на урядову лінію за номером 1545.

Якщо пацієнти незадоволені наданою медичною допомогою, вони можуть оскаржити її в суді. Також кожен пацієнт має право звернутися до клініко-експертної комісії.

Відповідальність за дотриманням прав пацієнтів несуть адміністрація медзакладу та медпрацівники. Адміністрація розробляє та доводить до відома пацієнтів і медперсоналу **Права та обов'язки пацієнтів**. Їх розмішують на інформаційних стендах у структурних підрозділах мед закладу. Також слід розробити **Правила перебування пацієнтів у медзакладі**, які відтак озвучувати пацієнтам при госпіталізації. Можна навіть просити пацієнта ставити підпис у медичній карті стаціонарного хворого про те, що він ознайомлений з Правами та обов'язками пацієнтів та Правилами перебування пацієнтів у медичному закладі.

Дотримання прав пацієнта, принципів етики та деонтології, відповідність лікування міжнародним стандартам, що служить справі захисту прав пацієнтів, у закладі перевіряє акредитаційна комісія. Це визначають Стандарти акредитації закладів охорони здоров'я, затверджені наказом МОЗ від 14.03.2011 № 142.

Ухвалили:

1. Інформацію **Мацька В.М., Блонар М.В., Валаги І.С., Небелюка М.С.**, взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. на заняттях і в позаурочній роботі формувати у здобувачів освіти бережне ставлення до власного здоров'я, здоров'я рідних, ровесників, нетерпимість до насильства у взаєминах в студентському середовищі і порушення норм етики у спілкуванні з викладачами;

2.2. у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали методичної розробки **«Права пацієнта»**

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №5
засідання циклової комісії
соціально-економічних дисциплін
від «24» січня 2024 р.

- 1. Виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії.**
- 2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Україна в умовах незалежності»**
- 3. Підведення підсумків роботи ЦК за перший семестр.**

І. Слухали:

Небелюка М.С. – голову циклової комісії, який виступив з аналізом виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії та про виконання власного індивідуального плану науково-методичної роботи у першому семестрі 2022 – 2023 навчального року.

(Матеріали аналізу виконання ухвал попередніх засідань циклової комісії додаються)

Виступили:

члени циклової комісії Валага І.С., Мацько В.М., Ковальчук В.І, Блонар М.В., які доповіли про виконання індивідуальних планів науково-методичної роботи у першому семестрі 2023 – 2024 навчального року.

Ухвалили:

- 1. Ухвали попередніх засідань циклової комісії – виконані.**
- 2. Індивідуальні плани науково-методичної роботи у першому семестрі 2023 – 2024 навчального року викладачами Валагою І. С., Мацьком В. М., Ковальчуком В. І., Блонар М. В., Небелюком М. С. – виконані.**

П. Слухали:

Блонар М.В. – викладач всесвітньої історії, яка виступа з методичною розробкою «Україна в умовах незалежності»

(Методична розробка додається)

Виступили:

Валага І.С. – викладач соціології, який наголосив на тому, що наприкінці 1991 р. закінчилася епоха, що тривала понад сімдесят років. Зійшла у минуле радянська форма державності, яка зв'язувала Україну з тоталітарною державою СРСР. Народилася нова демократична Україна. 8 грудня 1991 р. була підписана угода про створення Співдружності Незалежних держав (СНД), до якої увійшло 11 республік, у тому числі, Україна. Однак за час існування СНД значних економічних і політичних результатів не було досягнуто.

Першочерговою проблемою після проголошення незалежності стало державне будівництво. Протягом 1991 – 1994 рр. було прийнято основні закони незалежної України: про громадянство, про державні кордони, про національні меншини, про формування власних Збройних Сил тощо. Було затверджено нову символіку, грошову одиницю. Законом від 17 вересня 1991 р. назва «Українська Радянська Соціалістична республіка» була замінена на історичну назву «Україна».

Законом від 17 вересня 1991 р. назва «Українська Радянська Соціалістична республіка» була замінена на історичну назву «Україна». Постанова Верховної Ради від 9 вересня 1991 р. започаткувала вихід України з рубльової зони та запровадила обіг купонів багаторазового використання (у 1996 р. було введено гривню).

Закон «Про громадянство України» від 8 жовтня 1991 р. встановив, що кожен, хто постійно проживав на території республіки, міг отримати її громадянство. Подвійного громадянства не допускалося. У листопаді 1991 р. Верховна рада прийняла Закон «Про Державний кордон України», яким встановлювалися кордони, порядок їх охорони та перетину.

З 1991 р. почала виходити щоденна газета «Голос України», власний друкований орган парламенту України.

6 грудня 1991 р. Верховна Рада прийняла Закон «Про Збройні сили України». Ним проголошувалося, що Україна як незалежна держава створює власні збройні сили: війська наземної оборони, війська повітряного простору, військово-морські сили. Міністерство оборони очолив К. Морозов.

У січні-лютому 1992 р. Верховною Радою була затверджена нова державна символіка – синьо-жовтий прапор як Державний прапор України, музика М. Вербицького до національного гімну «Ще не вмерла України» як Державний гімн України, тризуб як герб України.

Всього за 1992 – 1994 рр. Верховна Рада прийняла близько 450 законів. Було створено принципово нові владні інстанції: постав інститут президентства, створено Конституційний суд, запроваджено нові органи виконавчої влади, розроблено нову систему місцевого самоврядування, на основі багатопартійності та народовладдя забезпечено виборний процес.

28 червня 1996 р. було проголошено Конституцію України – першооснову розбудови держави і суспільства. У Конституції Україна визначена як незалежна, суверенна, демократична, соціальна і правова держава. За формою правління Україна є республікою, за державним устроєм – унітарною (єдиною) державою. Главою держави є президент, єдиним органом законодавчої влади є парламент – Верховна Рада, вищим органом виконавчої влади є Кабінет міністрів. Вищою судовою владою є Верховний Суд України.

Небелюк М. С. – викладач історії України зосередив увагу на тому, що Перехід від командної до ринкової економіки. Стартовим моментом реформ була глибока економічна криза. Становище ускладнювали незнання основ ринкової економіки, відсутність чіткої стратегії реформ, низка допущених помилок, неефективне управління. Загострилися серйозні

проблеми: зросли ціни, розпочалася інфляція, яка згодом переросла у гіперінфляцію, зросла зовнішня заборгованість України, збільшилися масштаби тіньової економіки, посилилася корупція, катастрофічно падав життєвий рівень населення: зросло безробіття, поглибилася соціальна нерівність, більше половини населення опинилося за межею бідності.

Радикальні економічні реформи 1994р. другий Президент України Леонід Кучма у посланні до Верховної Ради «Шляхом радикальних економічних реформ» оголосив нову соціально-економічну стратегію розвитку країни: фінансову стабілізацію, становлення відкритої ринкової економіки реформування відносин власності (денаціоналізацію та приватизацію об'єктів), земельну реформу, утвердження ринкового механізму ціноутворення, лібералізацію торгівлі.

Зміст перетворень. Сільське господарство: відмова від колгоспно-радгоспного ладу, перехід землі в приватну власність. Поряд з державною, відтепер могли існувати колективна і приватна власність на землю, всі вони визначались рівноправними. Земельною реформою 1994р. було надано поштовх приватизації, роздержавленню землі. Відбувається формування реального власника землі, передача землі безпосередньо тим, хто її обробляє. Власниками землі стали близько 11 млн. громадян. Промисловість: розвивається недержавний сектор економіки. За 1991 – 1999 рр. понад 70 тисяч підприємств змінили форму власності. У 2000 р. понад 70% обсягу промислової продукції вироблялося на недержавних підприємствах.

Вихід з економічної кризи. У 1999 р. уперше за десятиліття стали виявлятися ознаки економічної стабілізації: уперше було отримано приріст ВВП на 2,8% порівняно з 1998 р., обсяг промислового виробництва зріс на 4,3%, зросли випуск товарів народного споживання, житлове будівництво. Покращилися соціальні показники: зросли доходи населення, знизився рівень бідності, зріс розмір реальної заробітної плати. Знизився рівень безробіття з 11,7 до 9,1% економічно активного населення.

Отже, Україна зробила значний крок виходу з кризи. На початку XXI ст. відбувається підвищення темпів економічного зростання, стабілізується соціально-економічна ситуація. Ринкові перетворення стали «працювати» на ефективність, давати віддачу.

Бабич М.Я. – методист коледжу охарактеризувала постаті президентів України: Леонід Макарович Кравчук (1991 – 1994) – перший Президент незалежної України. Успіхи в державотворенні – прийняття основних законів України. Однак в той період надзвичайно складним виявився процес формування трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої та судової. Незавершеність розподілу функцій, неузгодженість дій між гілками влади, протистояння Президента і Верховної Ради на фоні економічної кризи і зростання соціального протесту закінчилося рішенням про дострокове припинення їх повноважень.

Леонід Данилович Кучма (1994 – 2004). Здобув перемогу на дострокових президентських виборах 1994 р. 1999 р. був переобраний на другий термін. Кардинальні економічні реформи та покращення соціальних показників, запровадження у грошовий обіг національної грошової одиниці – гривні. У 1996 р. була прийнята Конституція України. 2004 р. за ініціативою Л. Кучми була проведена політреформа, згідно з якою відбулися зміни до Конституції 1996 р. Україна перейшла від президентсько-парламентської моделі державного устрою до парламентсько-президентської республіки.

Президентські вибори 2004 р.: 31 жовтня 2004 р. – перший тур виборів. У II тур вийшли: провладний кандидат, прем'єр-міністр В. Янукович лідер опозиції В. Ющенко. 21 листопада 2004 р. – другий тур виборів: офіційне оголошення ЦВК результатів виборів: В. Янукович (49,46 %), В. Ющенко (46,61 %); заява В. Ющенка про масові фальсифікації; невизнання результатів виборів США, Канадою, провідними європейськими державами

Відбулася Помаранчева революція. Акція почалася 22 листопада 2004 р. як реакція на масові фальсифікації, що вплинули на результат виборів. Перший день протестів на Майдані, вечір 22.12.2004. Головними дійовими особами Майдану були Віктор Ющенко і Юлія Тимошенко.

Результати «Помаранчевої революції»: 8 грудня 2004 р. – Верховна Рада прийняла зміни до закону «Про вибори Президента України», зміни до Конституції Україна ставала парламентсько-президентською республікою: обмежено повноваження Президента розширено повноваження парламенту та посилено його функції.

26 грудня 2004 р. – переголосування II туру: **В. Ющенко** – 51,9%, **В. Янукович** – 44,21%. Результат переголосування другого туру (26 грудня 2004). Помаранчевим позначено регіони де переміг Ющенко.

Мацько В.М. – викладач основ права звернув увагу на період президента В. Ющенка (2005 – 2010):

- відбулася демократизація внутрішнього життя, забезпечення свободи слова;
- відсутність реальної боротьби з корупцією;
- відсутність політичної стабільності;
- відсутність єдності в президентській команді в поглядах на майбутнє;
- неспроможність припинити розбрат у стані своїх партнерів;
- конфлікт між президентом і прем'єром (Конфлікт між Ющенко та Тимошенко, що впродовж 2005 – 2010 років набув гіпертрофованого стану і переріс в інституційний);
- відсутність системності у здійсненні економічних реформ;
- спроби подолання демографічної кризи (запровадження значної матеріальної допомоги при народженні дитини;
- проект «Зігрій любов'ю дитину») запровадження системи ЗНО;
- відміна візового режиму для громадян ЄС та США;
- вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ);
- загострення відносин з Росією (агресивна політика економічного та інформаційного пригнічення України («Газова війна», антиукраїнська пропаганда на телебаченні тощо).

Вибори Президента України 2010 17 січня 2010 р. – I тур виборів: переможцями вийшли В. Янукович (35,32 %) і Ю. Тимошенко (25,05 %); 7 лютого 2010 р. – II тур виборів: перемогу здобув В. Янукович (48,95 %).

Президентство В. Януковича (2010 – 2014):

- повернення до президентсько-парламентської республіки (рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р.);
- формування у Верховній Раді України пропрезидентської парламентської коаліції «Стабільність і реформи» (235 депутатів): (Партія регіонів; Комуністична партія; Блок Литвина; позафракційні депутати);
- Кадрові зміни держапарату: на більшість керівних посад у державі призначалися вихідці з Донбасу;
- Відновлення управлінської «вертикалі». Прийнято новий Податковий кодекс. Податковий майдан. Початок адміністративної реформи;
- Подальше реформування пенсійної системи;
- Кримінальне переслідування лідерів опозиції;
- Надмірна концентрація влади в руках В. Януковича та його «сім'ї», створення системи управління з ознаками фашизму.

28 – 29 листопада 2013 р. на Саміті глав держав у Вільнюсі Президент України Віктор Янукович не підписав Угоду про асоціацію між Україною та Євросоюзом; акції протесту в Україні («Євромайдан»), спрямовані проти корупції, свавілля правоохоронних органів та сил спецпризначення, а також на підтримку європейського вектору зовнішньої політики України

Революція гідності, політичні та суспільні зміни в Україні з 21 листопада 2013 до лютого 2014 р.

Міжнародне визнання незалежності України: 2 грудня 1991 р. – першою Україну визнала Польща; того ж дня – Канада; впродовж першого місяця існування Україну визнала

68 країна світу; 30 січня 1992 р. Україна стала членом конференції з безпеки та співпраці в Європі. На початку XXI ст. Україна мала дипломатичні відносини зі 153 державами світу.

Правова база зовнішньої політики України:

– Декларація про державний суверенітет України (липень 1990 р.); основні напрямки зовнішньої політики України (липень 1993 р.);

– воєнна доктрина України (жовтень 1993 р.);

– Конституція України (1996 р.). Основні засади зовнішньої політики України: дотримання принципів рівноправності, взаємоповаги, взаємовигоди, невтручання у внутрішні справи; вирішення всіх міждержавних суперечностей тільки політичними засобами;

– без'ядерний статус України; дотримання позаблокового статусу (згодом переглянуло цей пункт); відсутність територіальних претензій тощо.

Реалізація курсу на без'ядерний статус України:

– Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ);

– 5 грудня 1994 р. – Будапештський меморандум – угода між Україною, США, Росією та Великою Британією про неядерний статус України. Угода містить пункти, що надають гарантії суверенітету та безпеки Україні;

– Червень 1996 р. – завершення процесу вивезення ядерної зброї з території України. Підписання Будапештського меморандуму

Відносини з ЄС та НАТО. Після проголошення незалежності заява України про свій європейський вибір:

– 1992 р. – ратифікація Гельсінських угод, вступ України до ОБСЄ;

– Березень 1992р. – приєднання України до Ради північноатлантичної співпраці – РПАС (тепер РЕАП);

– 1992 р. – членство України у світових фінансово-кредитних організаціях – МВФ і ЄБРР;

– 1994 р. – укладення Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС;

– 1994 р. — участь України у програмі НАТО «Партнерство заради миру»;

Обрання Україною як стратегічного напрямку розвитку інтеграцію в європейський економічний і політико-правовий простір:

– 14 червня 1994 р. – підписання у Люксембурзі між Україною та ЄС Угоди про партнерство та співробітництво (УПС), а також про залучення держави до співробітництва у сфері зовнішньої політики та політики безпеки ЄС;

– Грудень 1996 р. – прийняття Радою Міністрів ЄС Плану дій щодо України. Висловлено готовність розвивати і посилювати політичні і економічні відносини з Україною.

8 – 9 червня 1998 р. – перше засідання Ради з питань співробітництва між Україною та Європейським Союзом у рамках УПС. Україна вперше офіційно заявила про прагнення набуття статусу асоційованого члена ЄС.

11 червня 1998 р. – Президент України затвердив Стратегію інтеграції України до ЄС.

10 грудня 1999 р. – Європейська Рада ухвалила Спільну стратегію ЄС щодо України (зміцнення відносин «стратегічного партнерства» між Україною та ЄС).

2004 – 2007 рр. – вступ до ЄС Польщі, Словаччини, Румунії Набуття Україною статусу країни-сусіда ЄС

За 2007 – 2012 рр. було проведено 21 раунд переговорів щодо підготовки Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; 18 раундів переговорів щодо створення зони вільної торгівлі.

30 березня 2012 р. у Брюсселі глави переговорних делегацій парафували Угоду 28 листопада 2013 р. Угоду мали підписати на XVII саміті, але 21 листопада уряд несподівано призупинив підготовку до підписання документу «Євромайдан».

Продовження курсу на євроінтеграцію:

- 21 березня 2014 року у Брюсселі було підписано політичну частину Угоди про асоціацію з ЄС;

- 27 червня 2014 року – Президент України Петро Порошенко підписав другу (економічну) частину Угоди про асоціацію з ЄС;

- 16 вересня 2014 р. Європейський парламент ратифікував Угоду про асоціацію між Україною і Європейським Союзом синхронно з Верховною Радою України. З 1 листопада 2014 р. вступило в силу тимчасове застосування Угоди про Асоціацію.

Ковальчук В.І. – викладач охорони праці зосередив увагу на питанні співробітництва «Україна – НАТО»:

- 10 березня 1992 р. – вступ України до Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС) (сьогодні Рада євроатлантичного партнерства – РЄАП);

- 1994 рік – приєднання до програми «Партнерство заради миру» (ПЗМ);

- 9 липня 1997 р. – підписання Хартії про Особливе партнерство у Мадриді, заснування Комісії Україна – НАТО, відкриття місії України при НАТО, відкриття Центру інформації та документації НАТО в Україні;

- 22 листопада 2002 р. - ухвалення Плану дій Україна - НАТО;

- 2004 рік – ратифікація угоди про підтримку операцій НАТО з боку України;

- 2005 рік – початок інтенсифікованого діалогу з НАТО з питань набуття членства та відповідних реформ як передумови переходу до Плану членства як останнього кроку щодо вступу у НАТО;

- 2006 – 2008 роки – НАТО оголошує політику відкритих дверей щодо вступу України. 15 січня 2008 р. – подання офіційної заяви щодо можливості приєднання України до Плану дій з членства (ПДЧ) в НАТО;

- 2 квітня 2010 р. В. Янукович ліквідував міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО і національний центр з питань євроатлантичної інтеграції.

- 23 грудня 2014 р. Верховна Рада підтримала законопроект про відмову від позаблокового статусу 27 квітня 2015 р. у штаб-квартирі НАТО було підписано угоду між Кабінетом міністрів України та Альянсом про співробітництво у сфері підтримки;

- 26 травня введення у дію нової Стратегії національної безпеки, одним із головних завдань якої є формування умов для вступу в НАТО.

- 1 липня Верховна Рада ратифікувала меморандум про співпрацю з НАТО та угоду щодо підтримки та постачання. У вересні – багатонаціональні військово-морські навчання Sea Breeze («Сі Бриз») в Одеській і Миколаївській областях, а також у північно-західній частині Чорного моря.

Відносини з Російською Федерацією. Відносини з РФ є стратегічно важливим напрямом зовнішньої політики України. З часу розпаду СРСР відносини між двома країнами часто були складними. Росія розглядає Україну переважно як об'єкт власних геополітичних інтересів

Спірні питання у відносинах Україна – РФ – приналежність Кримського півострова:

- травень 1992 р. – заява Верховної Ради РФ про те, що акти про передачу Криму Україні не мають юридичної сили з моменту їх ухвалення;

- липень 1993 р. – постанова і заява Верховної Ради РФ про фактичне відторгнення Севастополя від України та надання йому статусу міста Російської Федерації;

- визнання юридичної безпідставності рішення російського парламенту президентом Росії Б. Єльциним. Проблему вирішили, коли Росія погодилася на те, щоб Крим залишився у складі України, зберігаючи при цьому автономний статус.

Приналежність Севастополя та розміщеного в його порту Чорноморського флоту СРСР:

- Після довгих інтенсивних переговорів вирішено поділити Чорноморський флот, за російською його частиною зберегти право використовувати Севастополь як базу до 2017 р.

30 – 31 травня 1997 р. – Великий україно-російський договір про дружбу, співробітництво і партнерство: приймається «нульовий» варіант за боргами і власності СРСР за кордоном, поділено бухти Севастополя для базування флотів України та Росії.

У 2010 р. – Харківські угоди: подовжили термін перебування рос. флоту в Криму до 2042 р.

Україно-російські газові конфлікти: серія економічних конфліктів між компаніями НАК «Нафтогаз України» та «Газпром» щодо умов постачання природного газу з Росії до України, а також його транзиту до країн Європи:

- Українсько-російський газовий конфлікт 2005 – 2006;
- Українсько-російський газовий конфлікт 2008 – 2009;
- Харківські угоди 2010 р.: здешевлення для України російського газу шляхом застосування знижки у вигляді анулювання митних зборів в обмін на продовження терміну перебування Чорноморського флоту Російської Федерації у Севастополі Російсько-українська газова війна 2013 – 2014 рр.

Російська збройна агресія проти України: Російська окупація Криму 2014 р. Війна на сході України. 27 січня 2015 р. Верховна Рада України визнала у своїй заяві-зверненні до міжнародних організацій Росію як країну-агресора. Санкції України щодо Росії (обмежувальні заходи щодо громадян і юридичних осіб). Посилення санкцій з 16 вересня 2015 р.

Ухвалили:

1. Інформацію Блонар М.В., Валаги І.С., Небелюка М.С., Бабич М.Я., Ковальчука В.І. взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. навчально-виховну роботу зі здобувачами освіти коледжу будувати на кращих здобутках української культури; виховувати у них активну громадянську позицію, національно-патріотичну мотивацію;

2.2. у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали методичної розробки «Україна в умовах незалежності».

III. Слухали:

Небелюка М. С. – голову циклової методичної комісії, який виступив із звітом про роботу циклової комісії соціально-економічних дисциплін у першому семестрі 2023 – 2024 навчального року.

(Звіт про роботу циклової методичної комісії додається)

Виступили: Бабич М. Я. – методист коледжу, яка зробила аналіз роботи циклової комісії соціально-економічних дисциплін за перший семестр 2023 – 2024 навчального року.

Ухвалили:

1. Інформацію Небелюка М.С., Бабич М.Я. взяти до відома;
2. Робота циклової комісії соціально-економічних дисциплін у першому семестрі 2023 – 2024 навчального року проводилася на достатньому рівні.

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

12. ПІДСУМКИ виконання плану роботи циклової комісії соціально-економічних дисциплін за перший семестр

Протягом першого семестру 2023 – 2024 навчального року цикловою комісією соціально-економічних дисциплін проведено п'ять засідань, на яких розглянуто усі заплановані питання:

- Розгляд і обговорення планів роботи циклової комісії, кабінетів, гуртків, робочих навчальних програм, та індивідуальних планів роботи членів циклової комісії на 2023 – 2024 н. р.;
- Розгляд і обговорення графіків взаємного відвідування занять, роботи кабінетів, предметних гуртків, проведення консультацій, відкритих занять, тижнів предметів;
- Про організацію навчального процесу та введення нових навчальних планів і програм у навчальний процес;
- Про науково-методичну роботу викладачів у 2023 – 2024 н. р.;
- Про атестацію педагогічних працівників у 2023 – 2024 н. р.;
- Реферат «Основні проблеми і поняття соціальної філософії»
- Доповідь «Російсько-українська війна, яка переросла в тероризм»
- Доповідь «Екоцид: 10 наслідків війни московщини проти України для довкілля»
- Реферат «Концепція Г. Сковороди про зріднену і незріднену працю»
- Реферат «Дія електромагнітного поля на організм людини»
- Розгляд і обговорення методичної розробки «Права пацієнта»
- Розгляд і обговорення методичної розробки «Україна в умовах незалежності»

Індивідуальні плани науково-методичної роботи викладачів Валаги І.С., Мацька В.М., Небелюка М.С., Ковальчука В.І. у першому семестрі 2022 – 2023 навчального року – виконано.

Викладачі соціально-економічних дисциплін брали активну участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів історії; участь у роботі обласного методичного об'єднання викладачів соціально-економічних дисциплін

Згідно плану роботи проведено читацьку конференцію здобувачів освіти «Злука», присвячену 106 річниці від злуки УНР і ЗУНР, вечір «Вічна слава борцям за волю України», приурочений 106 річниці подвигу героїв Крут.

Організовано і проведено в коледжі вечір «Немеркнуча слава героїв», присвячений Дню Гідності і 10 річниці революції Гідності.

Прийнято консенсусне рішення про те, що робота циклової комісії соціально-економічних дисциплін у першому семестрі 2023 – 2024 н. р. проводилася на достатньому рівні.

**Обговорено і ухвалено на засіданні
циклової комісії соціально економічних дисциплін,
протокол № 5 від « 24 » січня 2024 року**

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

**13. Протоколи засідань циклової комісії
у другому семестрі**

**ПРОТОКОЛ № 6
засідання циклової комісії
соціально-економічних освітніх компонентів
від «21» лютого 2024р.**

- 1. Розгляд і обговорення підсумків успішності та відвідування занять з предметів циклу студентами за перший семестр.**
- 2. Доповідь «Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану».**
- 3. Різне**

І. Слухали: Небелюка М.С. – голову циклової комісії, який виступив з аналізом успішності та відвідування занять з предметів циклу здобувачами освіти за перший семестр.

Виступили: члени циклової комісії Валага І.С., Мацько В.М., Ковальчук В.І., Кунців М.В., які доповіли про рівень успішності та відвідування занять з соціально-економічних освітніх компонентів здобувачами освіти за перший семестр.

Блонар М.В. – зав. кабінетом Історії України виступила із звітом про роботу кабінету історії України, використання матеріально-технічної і науково-методичної бази кабінету для організації індивідуальної роботи, самопідготовки, відробки пропущених занять здобувачами освіти.

Небелюк М. С. – зав. кабінетом соціально-економічних дисциплін, який виступив із звітом про роботу кабінету соціально-економічних освітніх компонентів у першому семестрі, використання матеріально-технічної і науково-методичної бази кабінету для

організації індивідуальної роботи, самопідготовки, відробки пропущених занять здобувачами освіти.

Ухвалили:

1. Інформацію **Небелюка М.С., Валаги І.С., Мацька В.М., Ковальчука В.І., Кунців М.В.** взяти до відома.

2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів активізувати індивідуальну роботу із здобувачами освіти, які показали низький рівень успішності за підсумками першого семестру.

3. Активізувати роботу із здобувачами освіти з профілактики пропусків занять без поважних причин.

П. Слухали: Мацька В. М. – викладача основ правознавства, який виступив з доповіддю «**Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану**».

(Матеріали доповіді додаються)

Виступили:

Валага І. С. – викладач філософії доповнив виступаючого: організація трудових відносин в умовах воєнного стану - це особливості трудових відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій в Україні незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами, у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану». На період дії воєнного стану вводяться обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина відповідно до статей 43, 44 Конституції України.

Відповідно до ст.43 Конституції України держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється. Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Статтею 44 Конституцією України визначено, що порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей. Ніхто не може бути примушений до участі або до неучасті у страйку. Заборона страйку можлива лише на підставі закону.

У період дії воєнного стану сторони за згодою визначають форму трудового договору. При укладенні трудового договору в період дії воєнного стану умова про випробування працівника під час прийняття на роботу може встановлюватися для будь-якої категорії працівників. З метою оперативного залучення до виконання роботи нових працівників, а також усунення кадрового дефіциту та браку робочої сили, у тому числі внаслідок фактичної відсутності працівників, які евакуювалися в іншу місцевість, перебувають у відпустці, простої, тимчасово втратили працездатність або місцезнаходження яких тимчасово невідоме, роботодавець може укладати з новими працівниками строкові трудові договори у період дії воєнного стану або на період заміщення тимчасово відсутнього працівника.

Небелюк М. С. – викладач історії та культури України звернув увагу на те, що у період дії воєнного стану роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди (крім переведення на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії), якщо така робота не протипоказана працівникові за станом здоров'я, лише для відвернення або ліквідації наслідків бойових дій, а також інших обставин, що ставлять або можуть становити загрозу життю чи нормальним життєвим умовам людей, з оплатою праці за виконану роботу не нижче середньої заробітної плати за попередньою роботою.

Повідомлення працівника про зміну істотних умов праці та зміну умов оплати праці, передбачених частиною третьою статті 32 та статтею 103 Кодексу законів про працю України, здійснюється не пізніше як до запровадження таких умов.

Якщо колишні істотні умови праці не може бути збережено, а працівник не згоден на продовження роботи в нових умовах, то трудовий договір припиняється за пунктом 6 статті 36 цього Кодексу.

Працівник, який повідомив про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, не може бути звільнений чи змушений до звільнення, притягнутий до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з таким повідомленням або підданий іншим негативним заходам впливу, або загрози таких заходів впливу.

Викривачі корупції користуються також іншими правами та гарантіями захисту, встановленими Законом України «Про запобігання корупції».

Ковальчук В. І. – викладач БЖД відзначив, що працівник має право розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк, попередивши про це роботодавця письмово за два тижні. У разі, коли заява працівника про звільнення з роботи за власним бажанням зумовлена неможливістю продовжувати роботу (переїзд на нове місце проживання; переведення чоловіка або дружини на роботу в іншу місцевість; вступ до закладу освіти; неможливість проживання у даній місцевості, підтверджена медичним висновком; вагітність; догляд за дитиною до досягнення нею чотирнадцятирічного віку або дитиною з інвалідністю; догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку або особою з інвалідністю I групи; вихід на пенсію; прийняття на роботу за конкурсом, а також з інших поважних причин), роботодавець повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник.

Якщо працівник після закінчення строку попередження про звільнення не залишив роботи і не вимагає розірвання трудового договору, роботодавець не вправі звільнити його за поданою раніше заявою, крім випадків, коли на його місце запрошено іншого працівника, якому відповідно до законодавства не може бути відмовлено в укладенні трудового договору.

Працівник має право у визначений ним строк розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавство про працю, умови колективного чи трудового договору, чинив мобінг (цькування) стосовно працівника або не вживав заходів щодо його припинення, що підтверджено судовим рішенням, що набрало законної сили (стаття 38 Кодексу законів про працю).

Строковий трудовий договір пункти 2 і 3 статті 23 Кодексу законів про працю підлягає розірванню достроково на вимогу працівника в разі його хвороби або інвалідності, які перешкоджають виконанню роботи за договором, порушення роботодавцем законодавства про працю, колективного або трудового договору та у випадках, передбачених частиною першою статті 38 Кодексу законів про працю.

Спори про дострокове розірвання трудового договору вирішуються в загальному порядку, встановленому для розгляду трудових спорів.

У зв'язку з веденням бойових дій у районах, в яких розташоване підприємство, установа, організація, та існування загрози для життя і здоров'я працівника він може розірвати трудовий договір за власною ініціативою у строк, зазначений у його заяві (крім випадків примусового залучення до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану, залучення до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури).

Ухвалили:

1. Інформацію **Мацька В.М., Валаги І.С., Ковальчука В.І., Небелюка М.С.** взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. на заняттях і в позаурочній роботі формувати у здобувачів освіти розуміння ролі права, як важливого регулятора суспільних відносин і фактору формування громадянської свідомості і патріотичної громадянської позиції;

2.2. у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали доповіді **«Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану».**

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №7
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «20» березня 2024р.

- 1.** Розгляд і обговорення методичної розробки **«Соціологічні теорії особистості».**
- 2.** Розгляд і обговорення методичної розробки **«Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах».**
- 3.** Різне.

І. Слухали:

Валага І.С. – викладач соціології, який виступив з методорозробкою «Соціологічні теорії особистості»

(Матеріали методорозробки додаються)

Виступили:

Мацько В. М., – викладач основ права, який доповнив виступаючу інформацією про те, що серед найвпливовіших концепцій особистості слід насамперед назвати рольову теорію (Ральф Лінтон, Толкотт Парсонс, Роберт Мертон та ін.), побудовану на засадах уявлення про особу як суб'єкта соціальної діяльності, основний зміст якої полягає у виконанні соціальних ролей, що відповідають суспільному становищу індивіда, його

соціальному статусові. Для пояснення специфіки формування, розвитку і соціальної активності особистості рольова теорія застосовує низку спеціальних понять, серед яких центральне місце посідає категорія «соціальні очікування» (експектації). Соціальні очікування висуваються до виконання індивідом тих чи інших ролей, які відповідають його статусу в суспільстві та соціальних групах. Міра адекватності рольової поведінки особистості певним соціальним експектаціям і визначає співвідношення соціальних заохочень та санкцій, а це, у свою чергу, зумовлює становище особистості в суспільстві, престиж її, суб'єктивну задоволеність.

Плідним напрямом сучасного розвитку соціологічної теорії особистості є символічний інтеракціонізм (Герберт Блумер, Та-мотеу Шибутані, Манфорд Кун та ін.), засновниками якого є американські соціологи Чарльз Кулі та Джордж Герберт Мід. У межах теорії «дзеркального Я» (Дж. Г. Мід) самосвідомість людини розглядається як результат соціальної взаємодії (інтеракції), завдяки якій індивід здатний побачити себе «збоку» очима інших учасників взаємодії і на підставі набутого досвіду сформувати соціальний образ свого «Я», який є, по суті, продуктом відображення в особистості всієї сукупності її міжособистісних контактів. Символічний інтеракціонізм у своїх сучасних трактуваннях еволюціонував у напрямі до феноменологічної соціології та етнометодології, зосередивши основну увагу на символічному змісті соціальної взаємодії, на трансформації повсякденного досвіду спілкування людей у смислові структури групової та індивідуальної свідомості.

Ковальчук В.І. – викладач ОБЖД, який зазначив, що проблемам формування соціальних типів особистості, а також закономірностям соціалізації індивіда значна увага приділяється в психоаналітичній соціології, духовним джерелом якої є соціологічні праці австрійського психолога Зігмунда Фрейда («Тотем і табу» та ін.) і неофрейдистів (Карен Хорні, Гаррі Саллі-ван, Брік Фромм та ін.). Основна проблема психоаналітичної теорії – це конфлікт особистості і суспільства, пошук шляхів вирішення якого пов'язується з розробкою специфічних методів «суспільної психотерапії», зживанням масових патологічних комплексів, викликаних конфліктом індивідуальних потягів та суспільних вимог, що обмежують індивідуальну свободу. В межах цього напрямку розвитку соціологічної теорії найбільш глибоко опрацьована проблематика соціальної типології особистості (Гарольд Дуайт Лассуелл, Б. Фромм, Теодор Адорно, Абрахам Кардінер, Дейвід Рісмен та ін.).

Проблема особистості є важливою сполучною ланкою між соціологією та психологією. Численні спроби соціологів вивести «чисті» соціологічні закономірності, що характеризують життя суспільства, незалежно від психологічних особливостей особистості, як правило, неспроможні. Класичним прикладом є аналіз проблеми самогубства, задуманий Бмілем Дюркгеймом як пошук об'єктивних зв'язків між зростанням кількості самогубств та дезінтегрованістю основних соціальних структур. Однак пояснюючи виявлені залежності, Б. Дюркгейм змушений був звернутися до психологічних механізмів формування смислових структур свідомості та поведінки особистості. Чи не найслабшою ланкою марксизму, первісно задуманого як знаряддя звільнення особистості від відчужених форм соціального життя і повернення її до свободи самореалізації, є концепція особистості як продукту суспільних відносин, сутність якої вичерпується рівнем розвитку продуктивних сил і виробничих відносин певного суспільства.

Небелюк М. С. – викладач культурології побачив проблему в тому, що сучасні тенденції розвитку соціологічної теорії особистості – це інтеграція в конкретних дослідженнях окремих елементів класичних теоретичних підходів у соціології та соціальній психології, а також підвищена увага соціологів до когнітивних структур, повсякденного досвіду та соціально-культурних характеристик особистості. Особлива увага в сучасній соціології особистості приділяється проблемам розвитку особистості в мінливому соціальному світі – у процесі постіндустріального розвитку суспільства, переходу до «інформаційного» і «програмованого» суспільства (Даніел Белл, Ален Турен, Амітай Бтціоні,

Олвін Тоффлер та ін.), а також проблемам формування соціальних типів особистості за різних суспільно-політичних умов, зокрема під час переходу суспільства від тоталітарної системи до демократії.

Останній аспект є особливо актуальним для України та інших держав колишнього соціалістичного табору, що відмовилися від комуністичної ідеології та декларували своїм завданням побудову відкритого демократичного суспільства. Соціологічний аналіз проблеми особистості в цьому аспекті ґрунтується на типології, яка є одним з основних методів соціологічного дослідження. Подальше викладання проблем соціальної типології особистості потребує попереднього ознайомлення з можливостями застосування цього методу в соціальному пізнанні та соціології особистості.

Ухвалили:

1. Інформацію **Валаги І.С., Мацька В.М., Ковальчука В.І., Небелюка М. С.** взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів:

2.1. на заняттях і в позааудиторній роботі формувати у здобувачів освіти національну свідомість, високе почуття патріотизму і власної гідності, жертвовності при виконанні свого громадянського обов'язку.

2.2. у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали методичної розробки «Соціологічні теорії особистості».

II. Слухали:

Ковальчука В.І. – викладача ОБЖД, який виступив з методорозробкою: «**Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах**»

(Матеріали методорозробки додаються)

Виступили: Валага І.С., – викладач соціології, який доповнив виступаючого інформацією про те, що пожежна безпека є складовою охорони праці в медичній галузі. В установах Міністерства охорони здоров'я кількість пожеж є досить великою (до 100 випадків щорічно), завдані ними матеріальні збитки сягають 400 тисяч гривень. Основними причинами пожеж є невиконання керівниками та посадовими особами цих закладів своїх обов'язків із забезпечення протипожежного захисту підвідомчих об'єктів та ігнорування встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Основний комплекс протипожежних заходів у медичному закладі повинен включати:

- погодження проектів будівництва та реконструкції із пожежною інспекцією;
- відкриття новобудов або реконструйованих споруд лише після дозволу пожежної інспекції;
- експлуатацію споруд, обладнання та механізмів відповідно до протипожежних вимог;
- виконання будь-яких робіт лише підготовленими, зокрема, з питань пожежної безпеки, фахівцями;
- установлення адміністративної відповідальності керівників усіх структур (головний лікар, завідувачі відділень та служб) за адекватне виконання необхідних протипожежних заходів;
- проведення протипожежного інструктажу персоналу та пацієнтів;
- забезпечення споруд (відділень) засобами пожежно-охоронної сигналізації та пожежогасіння;
- створення в закладі відповідних структур пожежогасіння, добровільних дружин та ланок пожежогасіння;
- затвердження заходів протипожежної профілактики.

Профілактика пожеж є справою не тільки керівників закладів та їхніх відділень. Лише добросовісне виконання кожним медичним працівником своїх функціональних обов'язків на підставі суворого дотримання правил пожежної безпеки зумовлює надійну профілактику пожеж. Це також відноситься до пацієнтів, які повинні бути ознайомлені з правилами перебування у лікувально-профілактичних закладах та дотримуватися протипожежних вимог.

У справі профілактики пожеж велику роль відіграє громадськість. Саме вона створює первинні ланки та пости пожежогасіння. Активісти первинних ланок пожежогасіння разом із керівником структурного підрозділу лікувально-профілактичного закладу:

- розробляють плани заходів з профілактики пожеж;
- слідкують за дотриманням вимог пожежної безпеки;
- контролюють наявність засобів пожежогасіння, їхню справність та своєчасну заміну;
- засвоюють правила роботи із засобами пожежогасіння та правила поведінки під час пожеж;
- оформляють відповідні наочні та агітаційні матеріали.

Пожежна безпека повинна забезпечуватися шляхом проведення організаційних, технічних, медичних та цілого ряду інших заходів, спрямованих на попередження пожеж, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових витрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

Мацько В. М. – викладач основ права зосередив увагу на особливостях організаційних заходів із забезпечення пожежної безпеки:

Керівник підприємства повинен визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, дільниць, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту. Обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту мають бути відображені у відповідних посадових документах (функціональних обов'язках, інструкціях, положеннях тощо).

На кожному підприємстві з урахуванням його пожежної небезпеки наказом (інструкцією) повинен бути встановлений відповідний протипожежний режим, в тому числі визначені:

- можливість (місце) куріння, застосування відкритого вогню та побутових нагрівальних приладів;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних (в тому числі зварювальних) робіт;
- правила проїзду та стоянки транспортних засобів;
- порядок прибирання горючого попелу та відходів, зберігання промасленого спецодягу й шмаття, очищення повітроводів вентиляційних систем від горючих відкладень;
- порядок відключення від мережі електрообладнання при пожежі;
- порядок огляду та зачинення приміщень після закінчення роботи;
- порядок проходження посадовими особами навчання та перевірки знань з пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;
- порядок організації експлуатації і обслуговування наявних технічних засобів протипожежного захисту (протипожежного водопроводу, насосних станцій, вогнегасників тощо);
- дії працівників у разі виявлення пожежі.

Для об'єктів з перебуванням людей вночі (лікарні тощо) інструкції мають передбачати два варіанти дій відповідно у денний та нічний час.

З метою залучення працівників до проведення заходів щодо запобігання пожежам, організації їх гасіння на підприємствах створюються добровільні пожежні дружини та добровільні пожежні команди згідно з існуючим положенням.

Усі працівники при працевлаштуванні і за місцем здійснення професійної діяльності повинні проходити інструктаж з питань пожежної безпеки (вступний, первинний, повторний на робочому місці, позаплановий та цільовий). Посадові особи до того як приступлять до виконання своїх обов'язків і періодично один раз на 3 роки мають проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, забороняється. Обслуговуючий персонал лікувально-профілактичних закладів зі стаціонаром і закладів медичної освіти повинен кожного року проходити курс навчання правилам пожежної безпеки за відповідною програмою.

Блонар М.В. – викладач географії, яка продовжила, що у разі виявленні пожежі (ознак горіння) кожен громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це телефоном пожежну охорону, назвавши при цьому адресу об'єкта та вказавши кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей та повідомивши своє прізвище;

- вжити (у разі можливості) заходів щодо евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;

- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника або відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового по об'єкту;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), довести подію до відома власника підприємства;

- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили та засоби;

- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;

- припинити роботи у будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;

- здійснити у разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), призупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв захисту проти задимлення) та запровадити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння та захисту проти задимлення;

- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі і джерел води;

- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію та захист матеріальних цінностей;

- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний їх доступ на територію об'єкта, за винятком випадків, коли відповідними державними нормативними актами встановлений особливий порядок допуску.

Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал медичного закладу зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння про конструктивні та технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, сил та засобів об'єкта.

Ухвалили:

1. Інформацію викладачів **Ковальчука В.І., Валаги І.С., Мацька В.М., Блонар М.В.** взяти до відома;

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін:

2.1. на заняттях і в позаурочній роботі формувати у здобувачів освіти навички дотримання правил протипожежної безпеки; вміння користуватися засобами протипожежної безпеки; формувати у здобувачів освіти морально-етичну мотивацію в наданні посильної допомоги постраждалим від нещасних випадків;

2.2. у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали доповіді «Вимоги протипожежної безпеки в лікувальних закладах».

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №8
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «24» квітня 2024 р.

1. Аналіз роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних освітніх компонентів
2. Розгляд і обговорення методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників»
3. Різне.

І. Слухали: Бабич М. Я. – методиста коледжу, яка виступила з аналізом роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних освітніх компонентів

Виступили: **Кунців М.В.** – зав. кабінетом історії України, **Небелюк М.С.** – зав. кабінетом соціально-економічних дисциплін освітніх компонентів, які зробили звіт про виконання планів роботи кабінетів за поточний період.

Ухвалили:

1. Інформацію **Бабич М.Я., Небелюка М.С., Кунців М.В.** взяти до відома.
2. Робота закріплених за цикловою комісією кабінетів Історії України та Соціально-економічних освітніх компонентів відповідає вимогам.
3. Плани та графіки роботи кабінетів Історії України та Соціально-економічних дисциплін за поточний період – виконано.

II. Слухали:

Мацька В.М. – викладача Основ права, який виступив з методичною розробкою «Особливості регулювання праці медичних працівників»

(Матеріали методорозробки додаються)

Виступили: **Небелюк М. С.** – викладач історії і культури України, який зазначив, що запропонована методична розробка наповнена цікавим пізнавальним матеріалом. Знаком новизни позначений розгляд питання місця і ролі особливих норм, так званих «м'яких» норм міжнародного права – у регламентації питання прав людини (пацієнта) у сфері охорони здоров'я. Звертається увага як на особливості характеру дії норм м'якого права у міжнародному праві, так і питання їх є із національним законодавством. Ключові слова: м'яке право, права пацієнта, охорона здоров'я, ВООЗ, Рада Європи. Розглядається питання місця і ролі особистих норм, так званих «м'яких» норм міжнародного права – в регламентації питань прав людини (пацієнта) у сфері охорони здоров'я. Звертається увага на особливості характеру дії норми м'якого права в міжнародному праві, так і на питання їх співвідношення з національним, представлено правові аспекти регулювання трудових відносин, а також інші види відносин, пов'язаних з ними та обумовлених їх реалізацією.

Правове регулювання роботи з людськими ресурсами створюється на основі державного, адміністративного і трудового права. Значну увагу приділено трудовому праву та кадровому адмініструванню в системі управління персоналом. Розглянуто основні методи планування та прогнозування, які застосовуються в кадровому адмініструванні. Визначено, що в кадровому адмініструванні об'єктом є персонал, а суб'єктом – працівники. Розглянуто основні характеристики кадрового адміністрування та аспекти управління персоналом.

У методичній розробці представлено правові аспекти регулювання трудових відносин, а також інші види відносин, пов'язаних з ними та обумовлених їх реалізацією. Виявлено, що правове регулювання роботи з людськими ресурсами створюється на основі державного, адміністративного і трудового права. Значну увагу приділено трудовому праву та кадровому адмініструванню в системі управління персоналом. Розглянуто основні методи планування та прогнозування, які застосовуються в кадровому адмініструванні. Визначено, що в кадровому адмініструванні об'єктом є персонал, а суб'єктом – працівники. Розглянуто основні характеристики кадрового адміністрування та аспекти управління персоналом.

Дана характеристика нормативних актів, що регулюють трудові відносини медичних працівників, виявлена роль трудового договору в регламентації їх праці, проведено аналіз особливостей правового статусу медичного працівника як суб'єкта трудових відносин, а також визначено сукупність проблем, що виникають у працівників сфери охорони здоров'я при виконанні своїх посадових обов'язків. Дана тематика становить інтерес не тільки з наукової, але і з практичної точки зору, що обумовлює необхідність детальної, ґрунтовної правової регламентації праці медичних працівників та більш уважного ставлення законодавця до цієї сфери. Актуальність теми обумовлена роллю медичних працівників в реалізації права кожної людини на охорону здоров'я, гарантованого ст. 49 Конституції України.

Валага І.С. – викладач основ економічних теорій наголосив на тому, що що характер трудових відносин визначається формою власності на застосовувані в процесі праці засоби виробництва і характером розподілу та привласнення результатів праці, що, власне, і є проявом форми власності.

Природа людини така, що її діяльність, а значить і результати її праці, залежать від зацікавленості людини в ній. Зацікавленість же в значній мірі визначається її зв'язком з матеріальними цінностями в процесі праці: засобами виробництва, предметами праці, створеними матеріальними благами. Якщо працівник виступає їх власником, він прямо і максимально зацікавлений в позитивних результатах своєї праці. Найманий працівник зацікавлений не стільки в кінцевих результатах праці, скільки в вигідному продажу своєї праці, і його участь у виробничому процесі спрямована на отримання максимальної платні, а не найбільших досягнень і найкращих результатів.

Як галузь права трудове право зародилось за капіталістичної формації, перехід до якої, зумовлений розвитком суспільних відносин, призвів до ліквідації кріпосницької залежності, відокремлення великих мас людей від засобів виробництва і тим самим, вирішивши питання власності на користь певної, значно меншої частини суспільства, змусив інших для забезпечення своєї життєдіяльності пропонувати єдине, що в них було, – свою здатність до праці, що спричинило появу найманої робочої сили.

Саме в такій ситуації, в умовах зосередження власності на засоби виробництва в одних руках і свавільного використання найманої праці безправних робітників, під тиском їх вже організованих на той час виступів за поліпшення свого економічного становища, держава втрутилась і взяла на себе функцію регулювання суспільних трудових відносин, метою якого було зменшити напруження класового протистояння.

Таке регулювання проявлялось прийняттям законодавчих актів, змістом яких були деякі соціальні гарантії для трудящих, і проводилось у галузі цивільного права. Перші нормативні акти з питань праці регулювали тривалість часу роботи і відпочинку, оплату і охорону праці, соціальне забезпечення робітників.

Згодом регулювання трудових відносин, зазнавши змін і удосконалення, виділилось у самостійну правову галузь, суть якої найбільш точно відображає термін «трудове право», тому що охоплює широке коло питань, пов'язаних з реалізацією людиною її здатності до праці і наслідками, породженими цим фактом.

Головними серед них є питання, що стосуються трудових відносин, які виникають безпосередньо в процесі застосування праці – у сфері виробництва матеріальних і духовних благ, в сфері обслуговування.

Ухвалили:

1. Інформацію **Мацька В.М., Ковальчука В.І., Небелюка М.С., Валаги І.С.** взяти до відома.

2. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти використовувати матеріали методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників».

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

**засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «20» травня 2024 р.**

1. Реферат «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти».
2. Методична розробка «Міжнародні відносини після Другої світової війни»
3. Різне.

I. Слухали:

Мацька В.М. – викладача основ права, який виступив з рефератом «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти».
(Матеріали реферату додаються)

Виступили:

Валага І.С. – викладач соціології, який зазначив, що одним із головних аспектів розвитку особистості майбутнього медичного фахівця є висока правова культура. У формуванні правової свідомості молодих здобувачів освіти важливу роль відіграє навчально-виховна на заняттях з основ права і заходах позааудиторної роботи, які реалізуються в різноманітних формах. Правова освіта в Бориславському фаховому медичному коледжі базується на правових актах і документах, таких, як Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» та інших.

Система правової освіти в коледжі охоплює всіх учасників освітнього процесу – здобувачів освіти, їхніх батьків, педагогічних працівників.

Основною метою правової освіти здобувачів освіти коледжу є формування у майбутніх медичних фахівців правової культури, поваги до Законів України, необхідності добровільного виконання їх норм; здатності мотивувати свої вчинки та приймати рішення, які не суперечать чинному законодавству.

Найважливішими завданнями правової освіти здобувачів освіти є:

- формування свідомого ставлення до своїх прав і обов’язків перед суспільством і державою;
- виховання глибокої поваги до законів і правил людського співжиття, високої правосвідомості і правової культури;
- забезпечення знання й виконання здобувачами освіти вимог чинного законодавства;
- формування у здобувачів освіти правової свідомості, системи правових уявлень і переконань, правової культури та ціннісного ставлення до себе й до інших;
- вироблення навичок відповідальної поведінки у здобувачів освіти, здатності до супротиву негативним впливам соціального середовища;
- здійснення інформаційно-просвітницької та профілактичної діяльності, спрямованої на попередження вчинення правопорушень, асоціальних проявів серед студентської молоді;
- виховання в студентів інтересу до активної суспільної діяльності в межах правового поля.

З метою виявлення негативних змін у поведінці здобувачів освіти, вивчення причин і умов та попередження їх подальшого розвитку в коледжі діє Комісія з профілактики правопорушень, проводяться опитування серед студентської молоді.

Щороку в межах Всеукраїнського тижня права в коледжі організовуються тематичні заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру за участі представників Головного управління Національної поліції м. Борислави,.

У коледжі постійно проводяться профілактичні бесіди, лекції, виховні години з питань формування відповідальної поведінки, попередження вчинення правопорушень, виявлення і запобігання суїцидам, булінгу та домашньому насильству; інформаційні заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу щодо наслідків протиправної поведінки.

Формуванню правової культури студентів сприяє студентський предметний гурток «Правознавець», діяльність якого спрямована на вивчення проблем розвитку системи права в Україні, аспектів дотримання демократичних прав і свобод громадян; формування у молодого покоління навичок реалізації правових знань у життєвих ситуаціях; залучення здобувачів до науково-дослідної діяльності.

З метою ефективної реалізації правової освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі стало традиційним проведення конференцій, круглих столів під рубрикою: «Держава. Право. Суспільство: сучасні проблеми та тенденції розвитку», до участі в яких долучаються науковці Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, юристи установ міста Борислава, магістранти й здобувачі освіти закладів вищої та фахової передвищої освіти, учні шкіл, професійно-технічних закладів освіти Дрогобищини.

Досвід роботи засвідчує, що ефективність правової освіти реалізується шляхом системної взаємодії адміністрації коледжу, педагогічних працівників, батьків та здобувачів освіти.

Небелюк М. С. – викладач Історії України вважає, що необхідність створення комплексної інноваційної моделі профілактики підліткової злочинності зумовлена передусім потребою в новій, більш ефективній системі реагування на правопорушення та запобігання злочинності серед неповнолітніх. Нове розуміння принципів профілактики злочинності ґрунтується на рекомендаціях Європейського Союзу, документах ООН та ЮНІСЕФ.

Безперечно, правопорушення тісно пов'язані з процесами деморалізації суспільства, бездомності, безробіття, з стрімким розвитком наркоманії, токсикоманії, з розпадом сім'ї, з розповсюдженням інших соціально негативних явищ. Сучасна система профілактики злочинності базується на ряді принципів:

- Проактивний, відновний підхід запобігає правопорушенням, усуваючи причини та обставини, що можуть спонукати підлітків чинити протиправні дії (проактивний підхід); передбачає активну участь громади в процесі реабілітації дітей та молоді, що перебувають у конфлікті з законом або виявляють девіантну поведінку, зокрема надання підтримки та допомоги в її ресоціалізації та реінтеграції (включення в громаду); створює умови для того, щоб правопорушники взяли на себе належну відповідальність за свої вчинки: усвідомили наслідки скоєного й спрямували свої дії на їх виправлення та відновлення стосунків і миру в громаді (відновний підхід).

- Врахування психологічних особливостей (враховуються особливості психічного та фізичного стану молодої людини в період формування її особистості, коли їй особливо потрібні підтримка і турбота з боку дорослих, і тому вона має нести справедливу та пропорційну відповідальність за свої дії).

- Повага до суспільних цінностей (профілактика ґрунтується на засадах поваги до суспільних цінностей, орієнтована на формування в соціумі шанобливого ставлення до загальнолюдських моральних засад, поваги до особистості, а також гендерних, етнічних, культурних та мовних відмінностей).

- Визнання прав дитини (визнаються права та свободи дитини, які закріплені в Міжнародній конвенції про права дитини, зокрема її право бути вислуханою та брати участь у процесі прийняття рішень, які впливають на її життя).

- На сучасному етапі профілактичної роботи серед дітей та учнівської молоді здійснюється об'єднання ресурсів громади з метою зменшення рівня злочинності серед неповнолітніх. В першу чергу це залучення до профілактичної роботи представників

правової системи, зокрема правоохоронних органів, а також органів місцевої влади, соціальних служб і неурядових організацій, які спільно створюють Координаційну раду з профілактики злочинності. Координаційна рада має повноваження ухвалювати рішення щодо адаптації і забезпечення функціонування моделі на рівні міста, району чи області. Координаційна рада також сприяє формуванню мультидисциплінарної команди, до складу якої входять представники відповідних служб громади. Члени мультидисциплінарної команди – це фахівці різноманітних організацій та установ, які об'єдналися для надання безпосередньої допомоги в кожному конкретному випадку, в цьому полягає комплексний підхід до роботи з дітьми та молоддю, що виявляють девіантну чи делінквентну поведінку.

Ковальчук В. І. Ю. – викладач ОБЖД зосередив увагу на трьох рівнях профілактики підліткової злочинності, які різняться цільовими групами, методами роботи та інструментами:

– первинна профілактика спрямована на налагодження позитивної соціальної взаємодії підлітків (соціально прийнятної, законслухняної поведінки). Основними суб'єктами профілактичної діяльності на цьому рівні є система освіти та служби порозуміння (ШСП), які під час тренінгів та «кіл» проводять ціннісно-орієнтоване навчання підлітків навичкам конструктивної взаємодії. Передбачається також включення навчальних компонентів з відновного та проактивного підходів в інформаційну стратегію міліції для інформування громадськості та здобувачів освіти навчальних закладів. Стратегію інформаційної кампанії розробляє Рада профілактики коледжу – як невід'ємна частина моделі профілактики підліткової злочинності.

– Вторинна профілактика необхідна тоді, коли кримінальна міліція у справах дітей або дільничний міліції реєструють адміністративне правопорушення або інший прояв девіантної/делінквентної поведінки, що не підпадає під дію статей Кримінального кодексу України. в основному (якщо випадок не надзвичайно серйозний) профілактичну діяльність здійснює Рада профілактики навчального закладу, практичний психолог або соціальний педагог. Важливим напрямком в роботі психолога і соціального педагога є психокорекція (педагогічна корекція – соціальна педагогіка), а психодіагностика повинна носити лише прикладний характер. Основу психокорекційної діяльності складає робота з психокорекційними групами, в які входять підлітки, схильні до асоціальної поведінки, які вже скоїли незначні правопорушення, стоять на обліку важковиховуваних здобувачів освіти навчального закладу або на обліку в комісіях в справах неповнолітніх.

Психологом в тісній співдружності з соціальним педагогом організовуються та проводяться лекції, семінари для викладачів, батьків з метою підвищення їх психологічної компетентності. Їх ознайомлюють з причинами відставання у навчанні здобувачів освіти, з проблемами неблагополучних сімей і т.д. На заплановані виховні заходи запрошуються до коледжу такі спеціалісти, як юрист, інспектор у справах неповнолітніх, нарколог, гінеколог, андролог, сексопатолог і т. д. Після проведення таких заходів значно збільшується число консультацій з питань виховання та навчання підлітків, адже на основі психологічної діагностики, бесід, спостережень надавались конкретні рекомендації викладачам і батькам про дальшу роботу з ними.

Отже, психологом і соціальним педагогом у фаховому навчальному закладі проводиться значна профілактична робота із здобувачами освіти, схильними до правопорушень. Це, зокрема:

- облік здобувачів освіти, які потребують допомоги, підтримки; – організація відповідної психокорекційної роботи з ними;
- відвідування неблагополучних, проблемних сімей;
- спільні виступи на батьківських зборах, консиліумах, психолого-педагогічних семінарах;

- проведення виховних годин на морально-етичні проблеми, проблеми взаєморозуміння, поваги;
- ведення картотеки (неблагополучні сім'ї, підлітки-інваліди, з послабленим здоров'ям, підлітки-сироти, обдаровані, важко піддаються виховуванню і т. д.);
- консультативна робота зі здобувачами освіти, батьками, викладачами;
- співробітництво з комісією в справах неповнолітніх;
- співробітництво з медичними закладами;
- співробітництво з центрами соціальних служб для молоді.

Робота з педагогічним колективом навчального закладу: (ознайомлення з новинками психолого-педагогічної літератури, бесіди, консультації з питань профілактики правопорушень серед неповнолітніх і т.д.).

Профілактична робота громадськості органічно поєднує чуйність до підлітка, постійну готовність прийти йому на допомогу з глибокою принциповістю, без будь-яких відхилень від суспільної моралі. А це означає забезпечення морального здоров'я нашого суспільства, справді гуманних відносин і взаємної поваги між людьми.

Цій меті підпорядковані всі засоби економічного, культурного та виховного характеру: правове виховання, цілеспрямована діяльність по усуненню обставин, що сприяють правопорушенням, комплексна система виховання в сім'ї, коледжі. Цілісний підхід до справи профілактики правопорушень передбачає використання і громадської думки, і методів переконання, і закону.

Ухвалили:

1. Інформацію **Мацька В.М., Валаги І.С., Ковальчука В.І., Небелюка М.С.** взяти до відома.
2. Викладачам соціально-економічних дисциплін у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти:
 - 2.1. активізувати роботу з правового виховання молоді;
 - 2.2. використовувати матеріали реферату «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі здобувачів освіти».

II. Слухали: Блонар М.В. – викладача всесвітньої історії, яка виступила з методичною розробкою «Міжнародні відносини після Другої світової війни»

(Матеріали методрозробки додаються)

Виступили: Небелюк М. С. – викладач історії України наголосив на тому, що аналізуючи зміни в міжнародній обстановці, слід виходити, насамперед, з того, що безпосереднім наслідком Другої світової війни стала нова розстановка сил у світовій політиці. Країни фашистського блоку – Італія, Німеччина, Японія та їхні союзники після поразки у війні були окуповані військами держав антигітлерівської коаліції. З цього часу в світі домінуючими стали інтереси саме цих держав, зокрема США, СРСР, Великобританії та Франції.

США після закінчення другої світової війни стали наймогутнішою державою демократичного світу, його економічним центром і беззаперечним політичним лідером. Наприкінці 40-х років питома вага США у світовому промисловому виробництві становила 55 відсотків, вартість їхньої промислової продукції досягла двох третин вартості промислової продукції всіх капіталістичних країн. На той час США зосередили в себе 73 відсотки світового золотого запасу. Збройні сили США 1945 року налічували 12 млн. чоловік, які несли службу на 2300 базах по всьому світу. Окрім того, в монопольному розпорядженні американських військових була атомна зброя.

Уже восени 1945 р. всередині антигітлерівської коаліції розгортається боротьба за вплив на світову політику, обумовлена різними підходами і зовнішньополітичними

настановами. Студентам слід скласти чітке уявлення, в чому конкретно це проявилось. З одного боку, керівництво СРСР прагнуло використати воєнні успіхи Радянської Армії та антифашистський рух Опору в Європі та Азії для прискорення "Світової пролетарської революції" та експорту за межі своєї держави сталінської моделі соціалізму.

З іншого боку, провідні держави Заходу на чолі з США прагнули допомогти європейським народам відновити і незалежність, і демократичні свободи. Протиріччя всередині антигітлерівської коаліції, діаметрально протилежні підходи до розв'язання післявоєнних проблем світового устрою поглибили розкол, що стався внаслідок жовтневих подій 1917р. в Росії, і призвели до утворення двох антагоністичних світових систем, на довгі десятиліття розколовши Європу і світ у цілому.

Валага І. С. – викладач основ економічних теорій зауважив, що політичний режим в усіх країнах Південно-Східної Європи змінився відразу ж з моменту захоплення в них влади комуністичними партіями, на що вплинуло перебування на території більшості з них радянських окупаційних військ. Цей фактор головним чином сприяв і тому, що в більшості країн розпочалися кардинальні перетворення у політичній, соціально-економічній та інших сферах у повній відповідності зі сталінською моделлю.

Вихід соціалізму за межі однієї країни і поширення його на Південно-Східну Європу, а потім Азію заклав основи для виникнення світової системи соціалізму, до складу якої входило 15 держав. Таким чином, суперечливе і вимушене співробітництво у роки війни у другій половині 40-х років XX ст. змінилося гострим протистоянням системи соціалізму з демократичним світом, яке переросло у тривалу «холодну війну».

Щодо складових «холодної війни» слід взяти до уваги наступне:

- по-перше, це ідеологічне протистояння, війна пропагандистів;
- по-друге, активна участь у регіональних конфліктах у процесі боротьби за вплив у країнах «третього світу»;
- по-третє, економічна війна, яка виявлялася у протистоянні військово-промислових комплексів і гонці ракетно-ядерних і звичайних озброєнь;
- по-четверте, створення воєнно-політичних блоків.

«Холодна війна» не виключає локальних збройних конфліктів, яких у другій половині XX ст. було понад 250.

Щодо другого аспекту проблеми «холодної війни», треба взяти до уваги те, що чимало істориків хронологічно пов'язують початок «холодної війни» з виступом В. Черчіля перед студентами Вестмінстерського коледжу в американському місті Фултон 5 березня 1946р. з нагоди присудження йому вченого ступеня цього навчального закладу. Зміст виступу британського прем'єра зводився до обґрунтування тези про необхідність створення англо-американського союзу, метою якого має бути боротьба з міжнародним комунізмом на чолі з СРСР.

Черчіль закликав створити «залізну завісу», покликану врятувати Європу і весь світ від радянської експансії. Виходячи зі змісту виступу Черчіля, на нього й покладено відповідальність за розв'язання «холодної війни». Та чи справді це відповідає історичній істині? Чи можна покладати вину лише на одну сторону, чи, можливо, її мають однаковою мірою розділити обидві сторони конфронтації?

Аналіз зовнішньополітичних акцій Радянського Союзу дає підстави стверджувати, що він брав найактивнішу участь у розпалюванні «холодної війни».

Після II світової війни радянська територія значно збільшилася за рахунок Південного Сахаліну, Курильських островів, частини Східної Прусії (Калінінградська область), Печенги (Петсамо) та ін. 1946 року СРСР висунув територіальні претензії до Туреччини, домагаючись створення військово-морської бази в Дарданеллах. Цього ж року на Лондонській нараді міністрів закордонних справ країн-членів Ради Безпеки ООН Радянський Союз висунув

вимогу протекторату над Тріполітанією (Лівією), що забезпечувало б йому присутність у Середземному морі.

Така імперіалістична зовнішня політика СРСР об'єктивно не могла залишатися без відповідної реакції з боку провідних Західних держав, зокрема США.

Ковальчук В.І. – викладач охорони праці зазначив, що 12 березня 1947 р., виступаючи в конгресі, Г. Трумен проголосив основоположні засади зовнішньої політики США, відомі в історіографії як «доктрина Трумена». Вона стала першим офіційним викладом стратегії «стримування комунізму», політики об'єднання сил всіх капіталістичних країн під егідою США для боротьби проти світової системи соціалізму, що почала складатися.

Результатом втілення в життя такої політики стало оформлення воєнно-політичних союзів, що протистояли один одному. У вересні 1947р. на конференції американських держав у Бразилії був підписаний договір про захист Західної Півкулі від загрози комунізму.

В березні 1948 р. для колективного захисту був створений «Західний Союз» у складі п'яти західноєвропейських держав.

4 квітня 1949 р. 12 держав Заходу підписали договір про створення воєнно-політичного блоку НАТО, в якому провідну роль відіграють США.

У першій половині 50-х років із ініціативи США були створені військово-політичні блоки в Азії – СЕАТО і СЕНТО.

У травні 1955 р. країни соціалістичного табору на конференції у Варшаві створили військово-політичний блок, у якому домінувала Москва, – організацію Варшавського Договору (ОВД).

Так «холодна війна» вилилася в жорстке протистояння військово-політичних блоків. При цьому, воно поширилося не лише на Європу, а й на інші регіони світу, зумовлюючи створення біполярної системи міжнародних відносин.

Мацько В.М. – викладач основ медичного права звернув увагу на епоху науково-технічної революції та її впливу на соціально-політичний розвиток світу:

– Потужним каталізатором НТР слід вважати другу світову війну, в ході якої були створені принципово нові системи зброї і військової техніки – реактивний міномет, реактивний літак, перші тактичні ракети, атомна бомба і т. ін.

Ці та інші результати прикладних наукових розробок в основному й визначили головні напрямки НТР, хоча передумови для неї були створені науковими відкриттями першої половини ХХ ст., зокрема, в галузі ядерної фізики, досягненнями кібернетики, біохімії, хімії полімерів тощо.

Таким чином, наука почала перетворюватися на безпосередню продуктивну силу, що є характерною рисою НТР другої половини ХХ ст. Науково-технічна революція має всеосяжний характер, впливаючи на всі сфери не тільки економічного життя, а й на політику, ідеологію, побут, психологію людей.

НТР пройшла через два етапи: перший – із середини 40-х по 60-ті роки, другий – із 70-х по цей час.

На першому етапі НТР дала людству такі відкриття й винаходи:

– у 40-ві роки – телебачення, транзистори, комп'ютери, радары, ракети, атомну бомбу, синтетичні волокна, пеніцилін;

– у 50-ті роки – водневу бомбу, штучні супутники землі, верстати з числовим програмним управлінням, атомні електростанції;

– у 60-ті роки – лазери, інтегральні схеми, супутники зв'язку та ін.

Для обох систем важливу роль у розвитку НТР відіграли імперські амбіції двох світових наддержав, тривале протистояння двох військових блоків у період «холодної війни». У безпрецедентній за масштабами гонитві озброєнь була зроблена ставка на технологічну перевагу, створення і вдосконалення нових видів зброї масового знищення.

Отже, НТР із перших кроків поставила перед людством питання про сферу використання її результатів, якою стала переважно військова сфера.

Зміни у соціальній структурі суспільства, які відбувалися під впливом НТР, головним чином стосувалися капіталістичних країн і полягали в тому, що на противагу зайнятим у промисловості й на транспорті, швидкими темпами зростала частка зайнятих у сфері обслуговування й торгівлі, яка на кінець 60-х років досягла 44% від усього працюючого населення країн вільного світу.

Разом із тим зазнавало змін і обличчя робітництва, зростала його кваліфікація, рівень загальноосвітньої та професійної підготовки, рівень оплати праці, а разом із цим і рівень та стиль життя. Суспільне становище промислових робітників стрімко наближалось до показників життя службовців і спеціалістів.

На початок 70-х років чисельність середніх верств населення коливалася від 25 до 35 відсотків працюючого населення, відбувалося зростання частки дрібних і середніх власників.

Спираючись на досягнення НТР, західні країни все більше орієнтували свою економіку на здійснення соціальних програм, що позитивно позначилося на поліпшенні технічної оснащеності та якості праці, зростанні середніх доходів, зростанні споживання на душу населення.

Подібні зміни найменшою мірою торкнулися країн соціалістичного табору, для урядовців яких соціальні проблеми трудящих посідали другорядне місце.

Ухвалили:

1. Інформацію Блонар М.В., Небелюка М.С., Валаги І.С., Ковальчука В.І. взяти до відома.

2. Викладачам соціально-економічних дисциплін у навчально-виховній роботі із здобувачами освіти:

2.1. пропагувати роль України у здобутті перемоги над фашизмом;

2.2. акцентувати увагу на статусі України як країни-переможниці у Другій світовій війні (Країна-засновниця ООН) на противагу РРФСР.

2.3. використовувати матеріали методичної розробки «Міжнародні відносини після Другої світової війни».

III. Слухали: Небелюка М. С. – викладача історії України, який ознайомив присутніх із списком питань (60) та сформованими з них білетами (30) для складання іспиту в групах 2 «А», 2 «Б» спеціальності «Лікувальна справа» і групах 2 «А», 2 «В» спеціальності «Сестринська справа».

Виступили: Блонар М.В. - викладача історії України, яка ознайомила присутніх з білетами (30) для складання іспиту в групі 2 «Б» спеціальності «Сестринська справа».

Ухвалили:

1. Складені білети для складання іспиту з історії України в групах другого курсу спеціальностей «Лікувальна справа», «Сестринська справа» відповідають вимогам.

2. Рекомендувати заступнику директора коледжу з навчальної роботи складені білети – затвердити.

IV. Слухали: голову ЦК соціально-економічних дисциплін, викладача історії України Небелюка М.С., який ознайомив присутніх з тестовими завданнями для складання Державної підсумкової атестації з історії України студентами другого курсу спеціальностей «Лікувальна справа», «Сестринська справа».

Ухвалили:

1. Складені тестові завдання для складання Державної підсумкової атестації з історії України в групах другого курсу спеціальностей «Лікувальна справа», «Сестринська справа» – відповідають вимогам.

2. Рекомендувати заступнику директора коледжу з навчальної роботи складені тестові завдання для складання Державної підсумкової атестації з історії України в групах другого курсу спеціальностей «Лікувальна справа», «Сестринська справа» – затвердити.

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

ПРОТОКОЛ №10
засідання циклової комісії
соціально-економічних
освітніх компонентів
від «25» червня 2024 р.

- 1. Форми роботи гуртків. Аналіз гурткової роботи в поточному навчальному році.**
- 2. Звіти членів циклової комісії про виконання індивідуальних планів роботи та підготовку навчально-методичних матеріалів.**
- 3. Підведення підсумків роботи ЦК соціально-економічних освітніх компонентів за другий семестр.**

I. Слухали: Блонар М.В. – керівника історичного гуртка, яка виступила із звітом про роботу історичного гуртка «Каменярь».

(Матеріали звіту додаються)

Виступили: Небелюк М. С. – голова ЦМ соціально-економічних освітніх компонентів, який зробив аналіз гурткової роботи в поточному навчальному році. Зокрема, відзначив активну участь здобувачів освіти у підготовці і проведенні читацької конференції до Дня Соборності України, присвяченої 105 річниці Злуки УНР і ЗУНР, організації і проведенні в коледжі вечора «Немеркнуча слава героїв», присвяченого Дню Гідності і десятій річниці революції Гідності.

Соловей О.Я. – заступник директора з навчальної роботи, яка зробила аналіз гурткової і позаурочної навчально-виховної роботи в коледжі у 2023 – 2024 навчальному році, відзначила активність членів історичного гуртка.

Ухвалили:

- 1.** Інформацію Блонар М.В., Соловей О.Я. та Небелюка М.С. взяти до відома.
- 2.** Визнати, що гурткова і позааудиторна робота з освітніх компонентів соціально-економічного циклу у 2023 – 2024 навчальному році проводилася на достатньому рівні.

II. Слухали:

Небелюка М.С. – голову ЦК соціально-економічних освітніх компонентів, який зробив загальний аналіз виконання індивідуальних планів роботи за 2023 – 2024 навчальний рік викладачами соціально-економічних освітніх компонентів, а також відзвітував про виконання власного індивідуального плану роботи.

Виступили: викладачі Валага І.С., Мацько В.М., Ковальчук В.І., Блонар М.В., які доповіли про виконання своїх індивідуальних планів роботи у поточному навчальному

році та ознайомили присутніх з плануванням індивідуальної роботи на наступний навчальний рік.

Ухвалили:

1. Інформацію **М. Небелюка, І. Валаги, В. Мацька, В. Ковальчука М. Блонар** взяти до відома.
2. Індивідуальні плани роботи членів циклової комісії соціально-економічних дисциплін у поточному навчальному році – виконані.
3. Викладачам соціально-економічних дисциплін у плануванні індивідуальної роботи на 2024 – 2025 навчальний рік звернути більшу увагу на підготовку та видання друкованих наукових матеріалів та навчально-методичних посібників, пошукових робіт.
4. Викладачам соціально-економічних освітніх компонентів активізувати роботу з підвищення власного науково-методичного і фахового рівня.

ІІІ. Слухали:

Небелюка М.С. – голову циклової комісії який виступив із звітом про роботу циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів у 2023 – 2024 н. р. та ознайомив присутніх із проектом плану роботи ЦК на наступний 2024 – 2025 н. р.

**/Звіт про роботу ЦК у 2023 – 2024 н. р. і проект
плану роботи на 2024 – 2025 н. р. додаються/**

Виступили:

Бабич М.Я. – методист коледжу, яка зробила аналіз методичної роботи у коледжі та охарактеризувала роботу циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів у поточному навчальному році.

Ухвалили:

1. Інформацію **М. Небелюка та М. Бабич** взяти до відома.
2. Запропонований проект плану роботи циклової комісії соціально-економічних дисциплін на 2024 – 2025 н. р. – схвалити.
3. Визнати, що робота циклової комісії соціально-економічних освітніх компонентів у 2024 – 2024 навчальному році проводилася на достатньому науково-методичному рівні.

14. ПІДСУМКИ

**виконання плану роботи циклової комісії
соціально-економічних дисциплін
за другий семестр**

Протягом другого семестру 2023 – 2024 навчального року цикловою комісією соціально-економічних дисциплін проведено п'ять засідань, на яких розглянуто і обговорено усі заплановані питання:

- підсумки успішності з предметів циклу та відвідування занять здобувачами освіти за перший семестр;
- розгляд і обговорення методичної розробки «Соціологічні теорії особистості»;
- доповідь «Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану»
- аналіз роботи кабінетів, закріплених за цикловою комісією соціально-економічних освітніх компонентів;
- розгляд і обговорення методичної розробки «Особливості регулювання праці медичних працівників»;
- реферат «Правова освіта як профілактика правопорушень та негативних проявів у середовищі студентської молоді»;
- методична розробка «Міжнародні відносини після Другої світової війни»;
- форми роботи гуртків. Аналіз гурткової роботи в поточному навчальному році;
- звіти членів циклової комісії про виконання індивідуальних планів роботи та підготовку навчально-методичних матеріалів;
- звіт голови циклової комісії за 2023 – 2024 н. р.;
- підведено підсумки роботи ЦК соціально-економічних освітніх компонентів за другий семестр;
- розглянуто проект плану роботи циклової комісії на 2024 – 2025 навчальний рік.

Індивідуальні плани науково-методичної роботи викладачів Валаги І.С., Мацька В.М., Небелюка М.С., Ковальчука В.І., Кунців М.В. у другому семестрі 2023 – 2024 навчального року – виконано.

**Обговорено і ухвалено на засіданні
циклової комісії
соціально-економічних освітніх компонентів,
протокол № 10 від « 25 » червня 2024 року**

Голова циклової комісії: _____ Михайло НЕБЕЛЮК

**16. Науково-методичні матеріали
за 2023 – 2024 навчальний рік**

